„Wiha bidome wê Başûrê Kurdistan bibe Turkistan

Rojîn hefta borî çûbû Başûrê Kurdistanê û li wir nivîsîngeha Rûdawê ya li Hewlêrê jî ziyaret kir. Li ser karê xwe yê sala borî di TRT-6'ê de Rojînê got ku wê karekî şaş nekiriye û ji bo xizmeta zimanê xwe çûye wir û got: "Di TRT-6'ê de kesên ku ji Kurdan heznakin gelek in, çîrê me dikirin û digotin Kurdê herî baş, Kurdê mirî ye." Rojînê balkişand ser temaşekirina zêde ya televîzyonên Tirkan ji aliyê Kurdan ve û got, "Eger wiha bidome wê di bîst salan de Başûrê Kurdistan bibe Tirkistan." ▶7

Rûdaw

ÇAPA EWRÛPA

Xwînerên Rûdawê bêtir dizanin

ئامادەیە داوای لێبوردن بکات

کراس زەردێ دەبێتە سەرئێشە بۆ دانیال

9◀

Deutschland 1,50 Euro | Danmark 15,00 DKK | France 1,50 Euro | Nederland 1,80 Euro | Schweiz 2,70 CHF | Sverige 21,00 SEK

Hejmar / Nr. 54 | 20 Tîrmeh / Juli 2010 | **www.rudaw.net** | **info@rudaw.eu**

Parlamenterê AKP'ê Abdurrahman Kurt derbarê gotinên Cemîl Çîçek de:

Gotinên Çiçek tên wateya asîmîlasyonê!

Axaftina Wezîrê Dewletê û Cîgirê Serokwezîrê Tirkiyê Cemîl Çîçek ku piştî vegera xwe ji serdena welatê Nîjeryayê di 12'ê vê mehê de li bajarê Tirkiyê Yozgatê gotibû "Nijeryayî hînê Tirkî bûn lê Amedî û Colemêrgî hîn nebûn" bû cihê guftûgoyên tûj û daxuyaniyên gelek aliyên civakî û siyasî yên Kurdan û Tirkan. Parlamenterê Amedê yê AKP'ê Abdurrahman Kurt jî tevlî guftûgoyan bû û ji Rûdawê re daxuyand ku gotinên Cemîl Çîçek ne zelal in û dikarin di wateya daxwaza asîmîlekirina Kurdan de jî bên famkirin û ji ber vê yekê divê Wezîr Çiçek gotinên xwe zelal bike, ka xwestiye raste rast çi bêje. ▶3

"Wê jinên Ewrûpî jî rojekê ji bo sinetkirinê bibin rêz"

Di hevpeyvînekê li gel Rûdawê Meleyê Helebceyî, Ebduldayim Hewramî, got sinetkirina jinan erk e û her kesê wî bicih neke gunehbar e. Hewramî herwiha anî ziman ku çawa berê sinetkirina mêran li Ewrûpa nedihat pejirandin, lê niha ew xwe sinet dikin, "wê rojekê jinên Ewrûpa jî ji bo xwe sinetkirinê bibin rêz." Mele Ebduldayim pesnê Mele Kirêkar jî da û got "xala pozetîv ya Mele Kirêkar ew e ku ew berdewam dijminatiya PDK û YNK'ê dike." ▶10

Dr. Qasimlo herdu baskên PDKÎ gihandin hev

21 salan piştî qetilkirina serokê PDKÎ Dr. Qasimlo û du hevalên wî ji aliyê rejîma Îranê ve, Kurdekî rûniştvanê Avûstûryayê li nêzîkî cihê qetilkirina wan monûmentek ji bo bîranîna wan bi cih kir. Di rêûresma vekirina monûment de serokên herdu baskên PDKI jî amade bûn. ▶2

Serokên herdu baskên PDKI Ebdula Hesenzade û Hesen Şerefî

Laliş kopî nabe!

Êzîdiyên Almanya xwestin kopiyek peristgeha Laliş çêkin? ▶11

Erotîk û Stran

Strana Kurdî ya klasîk ji ya nûjen gelekî wêrektir bû ▶8

Diyarbakirspor

Piştî 42 salan tîma Amedê bi hilweşînê rûbirû ye ▶15

4 191631 701506 00030

9 771869 104000 29

Great Britain

“Tirkiye ji serjimêriya etnîkî ditirse”

Firat Kelehkî

Partiya Aştî û Demokrasiyê (BDP) roja 7’ê Tîrmehê bi pêşniyarnameyekê daxwaz ji Meclîsa Tirkiyeyê kir ku ‘serjimêriya etnîkî’ bê kirin, lê di dengdanê de nehat qebûlkirin û hinek parlamenter jî bi tundî li dijî wê pêşniyarê derketin. Parlamenterê CHP’ê Tayfun Îçlî serjimêriya etnîkî wek nîjadperestiyê binav kir û got: “Ev nîjadperestî ye, dijî gelê Tirk e û nakeve warê çand û demokrasî ye.”

Derberê serjimêriya etnîkî de Serokê KADEP’ê Şerafettîn Elçî ji bo Rûdawê axifî û bal kişand ser sîstema avakirina dewleta Tirk: “Sîstema Tirkiyê li ser bingehê ku hevwelatiyên wê hemû Tirk in, hatiye avakirin. Lewra ji bilî Tirkan kesî nasnakin. Naxwazin rastî derkevin. Heta sala 1965’an jî dema serjimêrî li Tirkiyê dihat kirin, pirsiyar dikirin ka zimanê we yê dayikê çi ye, dema ziman diyar bû netewe jî tê xwiyakirin. Lê paşê ev rakirin. Li dewletên cîhanê ji hemûyan tê pirskirin ka ew ser bi çi etnîkê ne, ola wan çî ye û bi kîjan mezhebî ve girêdayî ne, armanca serjimêriyê ev e.”

Li ser van axaftinên Tayfun Îçli, Parlamenterê BDP’ê Sirrî Sakik hêrs bû

Siyasetmedarê Kurd Şerafettîn Elçî da zanîn ku dewletên cîhanê dema serjimêriyê dikin dixwazin bizanin ka demografiya civakê çawa hatiye hunandin û domand: “Bê guman ev pêşniyara hatiye dayîn, fikra ku dewlet li ser hatiye avakirin hildiweşîne, lewra dijî radiwestin. Ji bilî Tirkan nifûseke din a mezin heye, lê piraniya wan hatine asîmîlekirin, ên asîmle nebûne her Kurd mane.”

“Em dixwazin hejmara xwe bizanin”

Cîgirê Serokê Grupa BDP’ê li Meclîsê Bengî Yildiz jî armanca pêşniyara partiya xwe ji bo Rûdawê wiha vedibêje: “Li hemû welatên demokratîk û otorîter jî serjimêriyên etnîkî tên kirin. Em jî dixwazin jimara xwe bizanin. Lê li Tirkiyê tiştekî wiha tune. Me jî got ger Tirkiye welatekî demokratîk e û dixwaze here nav Yekîtiya Ewrûpa, divê bizane li Tirkiyê kîjan gel, ol, netew, mezheb hene.”

Yildiz da zanîn ku dewleta Tirk ji serjimêriya etnîkî ditirse û wiha pêde çû: “Ev nêzîka 90 sal e dixwazin zimanên Kurd, Laz, Çerkez, Ereb, Suryanî û çandên din ên cuda biguherînin û wan wek Tirk pêşan bidin. Di perwerde, çapemeniyê de jî ev siyaset peyrew kirin. Ligel wê hemû asîmîlasyonê kesên dibêjin em Tirk in û eslê me Tirk e hê jî ditirsin ku serjimêriyeke wiha bê kirin. Di warê etnîkî, olî û mezhebî de Tirkiye ji serjimêriyeke wiha ditirse.”

“Ev nîjadperestî ye û dijî gelê Tirk e”

Di dema pêşkêşkirinê de Parlamenterê CHP’ê Tayfun Îçlî serjimêriya etnîkî wek nîjadperestiyê binav kir û wiha axivî: “Ev nîjadperestî ye, dijî gelê Tirk e û nakeve warê çand û demokrasî ye.” Îçli di axaftina xwe de got ku di jiyana xwe de qet berê xwe nedaye mezheb û netewa ti kesan û domand: “Kesên ev cudahî kiribana me ji wan re digot ‘faşîst’. Niha jî hinek radibin û dixwazin ‘nîjadperestî’ û faşîzmê bixin çarçoveya têgeha demokrasiyê.” Li ser van axaftinên Tayfun Îçli, Parlamenterê BDP’ê Sirrî Sakik nerazîbûn pêşan da lê parlamenterên din nehiştin bûyer mezin bibe.

Pêşniyara BDP’ê li hesabê Parlamenterê AKP’ê yê Adiyaman Ahmet Aydin jî nehat. Aydin wiha axivî: “Ne handanên rêxistina terorê û ne jî daxuyaniyên bi bêberpirsyarî yên hinek siyasetmedaran me ji rêya me ya demokratîk venagerînin. Herwiha pêvajoya ‘vebûna demokratîk’ ne tenê ya AKP’ê ye, di heman demê de meseleya dewletê ye.”

“Bi mantelîta herkes Tirk e pirsgirêk çareser nabin”

Parlamentera BDP’ê ya Stenbolê Sabahat Tuncel jî da zanîn ku li Tirkiyê 30 çandên cuda û 36 zimanên cuda tên axaftin û wiha got: “Pêwist e nexşeya nasnameya etnîkî bê derxistin. Bi mantelîta herkesê li Tirkiyê dijî Tirk e, pirsgirêk çareser nabin. Pêwist e dîn, cinsiyet û nasnameya etnîkî ya dewletê nebe.”

Piştî 21 salan, li Viyana monûmenta Dr. Qasimlo hat danîn

Dr. Qasimlo her du baskên PDKÎ gihandin hev

Azad Kurdî

Roja 17’ê vê mehê li bajarê Viyana ya paytexta Avûstûrya perdeya li ser monûmenta Dr. Ebdulrehman Qasimlo û hevalên wî hat hildan ku beriya 21 salan li ser maseya gotûbêjên derbarê çareserkirina pirsa Kurd ligel dîplomatên Komara Îslamî ya Îranê de hatin kuştin. Rêveberê monûmentê got: “Ev destkefta herî mezin a jiyana min e û monûmenta Dr. Qasimlo herdu baskên PDKÎ gihandin hev.”

Herçiqas 21 sal li ser vê bûyera terorîstî re derbas bûne, lê hê dosya kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî daxistî maye û Dadgeha Avûstûrya rê nade di vê derbarê de lêkolîn bên kirin. Tevî vê yekê jî danîna monûmenta Dr. Qasimlo yê Sekreterê Giştî yê PDKÎ û Ebdula Qadirî Azer û Dr. Fazil Resûl, li beramberî cîhê çêbûna bûyerê bû sedema kêfxweşbûna hemû Kurdan.

Di rêûresma perdehildan li ser monûment de, Kurdên her çar parçeyên Kurdistanê amade bûn û ji gelek welatên Ewrûpa endam û alîgirên PDKÎ bi her du baskên xwe beşdar bûn. Hevsera Dr. Qasimlo Helen Krulich (Nesrîn Qasimlo) jî di rêûresmê de başdar bû û axaftinek giring pêşkêş kir.

Danîna monûmentekî ji bo Dr. Qasimlo fikra Kurdekî Rojhilatê Kurdistanê bû. Eta Nesîrî yê 51 salî derbarê armancên danîna monûmenta Dr. Qasimlo ji bo Rûdawê wiha axivî: “Şehîdbûna Dr. Qasimlo derbeyeke mezin bû ku li gelê Kurd ket. Ez fikirîm çawa bikarim karekî ji bo wî serokê mezin bikim. Ez giham wê baweriyê ku hewl bidim monûmentekî li cîhê ku bûyer çêbûye, ava bikim. Ez 5 salan pê re mijûl bûm. Roja 1’ê Tîrmehê jî perde li ser monument hat hildan.” Nesîrî got ku Komara Îslamî ne rasterast gelek hewil dan ku pêşiya wî karî bigre: “Lê hewildanên Komara Îslamî ya Îranê bê encam man.”

Eta Nesîrî sala 1959’an li bajarê Dîwandere yê Rojhilat jidayîk bûye û ev 29 sal e li Avûstûryayê dijî, kêmendam e û mastera sosyolojiyê li Zanîngeha Viyana qedandiye. Nesîrî û hevsera wî Arizû tenê karûbarên monûmentê cîbicî kirine û li ser navê ‘Komîta Avakirina Monûmentê Şehîdên Viyanê’ xebatên xwe dimeşandin. Nesrî ragehand: “Komîte serbixwe ye û ser bi ti partî û rêxistinên Kurdî nine.”

Eta Nesîrî got ku ji bo nivîsîna teksta monûment, ji aliyê berpirsên Avûstûrya û bi taybet Şaredariya Viyana asteng ji wan re hatin çêkirin û wiha dirêjî bi axaftina xwe da: “Teksta ku me di destpêkê de danîbû wiha bû: ‘Li vir di 13’ê Tîrmeha 1989’an de du rêberên Kurd, Dr. Ebdulrehman Qasimlo û Ebdula Qadirîz Azer û Fazil Resul bi destê rayedarên niha yên dewleta Îranê hatin terorkirin.’ Lê Hikûmeta Avûstûrya qebul nekir û ‘rayedarên niha yên dewleta Îranê’ bi me da guhertin û li cîhê wê gotin bila ‘Terorîstên Îranî’ be.”

Li gor Nesîrî xwediyê wê mala ku Dr. Qasimlo û hevalên wî tê de hatin şehîdkirin, rê neda ku li pêşiya deriyê wê malê monûment bê danîn: “Hikûmeta Avûstûrya razî bû em li wir monûment bicîh bikin, lê bi mercê ku xwediyê avahiyê razî be. Xwedanê avahiyê jî ditirsiya, loma em neçar man beramberî avahiya cîhê terorkirina Dr. Qasimlo û hevalên wî monumentê wan bicîh bikin. Ev xizmeta herî biçûk e ku min ji bo Dr. Qasimlo kiriye.”

Nesîrî piştî rêûresma danîna monûment ji bo Rûdawê axivî û hestên xwe wiha anî ziman: “Pir keyfxweş im ku ev kar hat cîbicîkirin. Vêna destkefta herî mezin a jiyana min e. Beşdariya Kurdên her çar parçeyan û hemû partî û rêxistinên Kurdî em zêde kêfxweş kirin.”

Rûdaw
Rojnameyeke siyasî û heftane

Xwedî
Rudaw Media GmbH

Serokê Civata Rêvebir
Nûredîn Weysî
nuradinwaisi@rudaw.net

Sernûser
Ako Mihemed
akopress74@yahoo.com

Rêvebirê Nivîsînê
Nasredîn Akyol
nasredin@rudaw.eu

Redaksiyon
Firat Kelehkî
kelehkî@yahoo.com

Azad Kurdî
azadKurdi@hotmail.com

Besam Mistefa
wardoz@gmail.com

Sîdar Bengîn Epozdemir
sidar@rudaw.nl

Dîzayner
Memo Celâl

Îdare û belavkirin
Mustefa Sefîq Edilbî
gare2005@hotmail.de

Şêwirmendê yasayî û aborî
Dipl. Kfm. Abdulletif Canimana
info@canimana.de

Navnîşan
Rudaw Media GmbH
Gutenbergstr. 63a
50823 Köln/Germany

Telefon: +49 (0) 221-26 00 40 02
Telefax: +49 (0) 221-26 00 49 81
www.rudaw.net
info@rudaw.eu

Rûdaw bo nivîsên ku bi nav tên weşandin ne berpirsyar e.

"Divê Çîçek gotinên xwe zelal bike"

Parlamenterê Amedê yê AKP'ê Abdurrahman Kurt derbarê gotinên Wezîrê Dewletê û Cîgirê Serokwezîrê Tirkiyê Cemîl Çîçek de ji Rûdawê re axifî û got di mijarên wiha girîng de divê mirov gotinên xwe zelal bîne ziman, nebe wê şaş bê fahmkirin. Kurt wiha axifî: "Ez bawer dikim ku Çîçek xwestiye li ser mijara perwerda kêm û sîstema dibistanan a dîroka komarê biaxive. Lê gotinên wî têne wateyeke din jî, wek daxwaza asîmîlasyonê. Jixwe derdorên BDP'ê mijar wiha nirxandin. Ev mijareke gelek hasas e û kesên ku herêmê nasnakin, rastiya wê nizanin, dema ku diaxivin nakokiyan derdixin. Divê Çiçek gotinên xwe zelal bike, ka xwestiye raste rast çi bêje."

Çîçek: "Nijeryayî hînê Tirkî bûn lê Amedî û Colemêrgî hîn nebûn"

"Gotinên Çîçek îtirafa asîmîlasyonê ne"

Bawer Çem

Amed (Rûdaw) Kurdan li hemberî gotinên rayedarê Tirk Cemîl Çîçek ku gotibû "Me Tirkî hînê Nîjeryayiyan kir, lê me nekarî em Tirkî hînê Colemêrgî û Amediyan bikin" nerazîbûn nîşan dan. TEVKURD'ê diyar kir ku gotinên Çîçek îtirafa asîmîlasyonê ye û ev sûceke mirovahiyê ye. Rewşenbîr Altan Tan û rêveberê BDP'ê Ahmet Yildirim jî xwestin ku Çîçek ji Kurdan lêborîn bixwaze.

Berdevkê Tevgera Neteweyî ya Kurd (TEVKURD) Parêzer Sebahattîn Korkmaz, diyar kir ku gotinên Cemîl Çîçek ku di 12'ê Tîrmehê de bi kar anîbû, îtirafa polîtîkaya asîmîlasyonê ye û bi bîr xist ku asîmîlasyon li gorî Peymana Cenewreyê sûcekî mirovahiyê ye. Korkmaz destnîşan kir ku Çîçek sûcê Komara Tirk ê dîrokî îtiraf kiriye û wiha got: "Gotina Cemîl Çîçek helwesteke hovane ye, sûc e. Dixwaze bêje 'me nekarî em Kurdan asîmîle bikin'. Lê divê hemû kes baş bizanibe ku êdî asîmîlasyona li ser Kurdan ne mimkûn e. Li gorî xala 2'emîn a Qanûna Tekrîr û Sikûn a Komara Tirkiyê, bi şertê ku li ti derê Kurd nebin nifûsa piranî, divê li Tirkiyê hatibana belavkirin. Lê Tirkiye di vê polîtîkaya xwe de bi ser neket. Kurd weke dara di axê de çikandî, bi ax û welatê xwe ve girêdayî ne."

'Bila Kurd nebin heska girara xelkê'

Parêzer Korkmaz derbirî ku ti kes nikare giyan û kultura Kurdan tune bike û wiha axivî: "Zimanê Kurdî îro deh qat ji zimanê Tirkî dewlemendtir e. Zimanê Tirkî nekarî Kurdî daqurtîne. Digel vê yekê jî dixwazin Kurdan bi rêya jenosîdê tune bikin. Kurd divê li ser rêbazeke maqûl a li gorî cîhana şaristanî, yekîtiya neteweyî ava bikin û helwesteke neteweyî nîşan bidin. Ji bo çareserkirina pirsgirêka Kurd û Kurdistanê, divê hemû aliyên Kurdan konsepteke hevpar pêk bînin, ziman, nasname û kultura xwe biparêzin. Ji bo vê yekê jî divê Kurd bi Kurdî siyasetê bikin, Kurd nebin heska girara xelkê." Korkmaz bal kişand ku di şûna asîmîlasyonê de niha talûkeya oto-asîmîlasyonê li pêşiya Kurdan e û xwest ku Kurd bi her awayî ziman û hebûna xwe biparêzin.

'Çîçek saziyên zimanê Kurdî hedef nîşan da'

Endamê Lijneya Rêveberiya Navendî ya BDP'ê Ahmet Yildirim jî li hemberî gotinên Cemîl Çîçek nerazîbûneke dijwar nîşan da û gotinên Çîçek şiband dagirkeriya ingilîz û frensiyan. Yildirim, pirsa "Çi îşê dibistana Tirkî li Nijeryayê heye?" kir û xwest ku Çîçek armanca serdana xwe ya Nîjeryayê aşkera bike. Yildirim, wiha berdewam kir: "Çîçek dixwaze bêje 'Nêzî 90 sal in me polîtîkaya asîmîlasyonê daye meşandin lê Kurd hê jî ji Tirkî zêdetir bi Kurdî diaxivin. Di vî not salî de tu rojname, televîzyon û dibistanên Kurdan tunebûn. Hemû tiştên wan qedexe bû, dîsa jî Kurd xwedî li ziman û nasnameya xwe derketin. Helbet em nikarin bêjin weke salên berê zimanê xwe bi kar tînin, lê li hemberî van êrîşan Kurdî pir birîndar bû. Niha di hundirê Tirkiyeyê de hejmara axaftina bi Kurdî ketiye ji sedî 50. Lê sedî 50 be jî ziman nehatiye jibîrkirin, nehatiye perçiqandin. Ji ber vê yekê Çîçek daxuyaniyên har dide."

'Bila Kurdî bibe zimanê fermî'

Rêveberê BDP'ê Ahmet Yildirim jî nerihetiya Cemîl Çîçek a li hemberî Kurdî bi gotinên "Digel evqas medya, dibistan, sazî û dezgehên asîmîlasyonê jî nekarîn zimanê Kurdî tune bikin" şîrove kir û got: "Kurd ji bo parastina ziman saziyên weke TZP-Kurdî, Kurdî-Der, Komeleya Nivîskarên Kurd, Enstîtuya Kurdî, rojnameya rojane Azadiya Welat ava kirin. Çîçek bi vê daxuyaniyê van saziyan hedef digre. Bi van gotinan saziyên ziman ên Kurdan dixe hedefa nijadperestan. Hedef saziyên ziman in." Yildirim xwest ku dewlet zimanê Kurdî di makeqanûnê de weke zimanê duyemîn ê fermî bi cih bike û nêrîna xwe wiha vegot: "Divê zimanê Kurdî di bin garantiya makezagonê de be û fermî be. Zimanê dewletê dibe ku Tirkî be, bila zimanê fermî yê duyemîn jî Kurdî be. Ez Kurdî weke zimanê herêmî nabînim. Zimanê Kurdan zimanekî gerdûnî û dîrokî ye. Ji Tirkî dewlemendtir e û zimanê me ne qels e. Ji ber vê yekê hewce ye, di qada aborî de, qada çand û hunerê, çapameniyê, perwerdehiyê û her awayê jiyanê de ev ziman bê bikaranîn û zagon jî ewlekariya vî zimanî di bin mîsogeriya makezagonê de bigre."

'Bila Erdogan û Çîçek ji Kurdan lêborîn bixwazin'

Rewşenbîrê Kurd, nivîskar û lêkolîner Altan Tan jî bal kişand ku Çîçek bi van gotinên xwe polîtîkaya asîmîlasyonê ya li ser Kurdan bêhemdî be jî îtiraf kiriye û wiha pê de çû: "Cemîl Çîçek bi vê gotinê ramanên asîmîlasyonker û neteweperest ên di binhişîna xwe de derxist holê. Pirsgirêka Kurdan ne hînbûna Tirkî ye. Pirsgirêka Kurdan pirsgirêkeke neteweyî ye, nasnameyî ye. Ez pir baş bi Tirkî dizanim û bavê min jî pir baş bi Tirkî dizanibû. Ma pirsgirêk qediya? Ez dixwazim bi qasî Tirkî bi Kurdî jî bizanibim. Pirsgirêk pirsgirêka parastina çandê û xwedîderketina li paşeroja (rabirdû) xwe ye. Pirsgirêk perwerdehiya zimanê zikmakî ye. Ma ger Cemîl Çîçek û Recep Tayîp Erdogan bi Îngilîzî hîn bibin, wê dev ji Tirkî berdin? Pir xwestin bi Îngilîzî hîn bin, lê herdu jî nekarîn hîn bibin. Asîmîlasyon sûcekî mirovahiyê ye. Divê Cemîl Çîçek û Serokwezîr Erdogan ji ber asîmîlasyonê ji Kurdan lêborîn bixwazin."

Demîrtaş û Birdal:

"Çareserî ne aborî û ne leşkerî ye, diyalog divê"

Medya Deniz

Di guftûgoyên li ser pirsgirêka Kurd de Hikûmet Tirkiyê "çareseriya leşkerî" û CHP jî "çareseriya aborî" tîne ziman. BDP jî çareseriyê di rêyên siyasî de dibîne.

Parlamenterê BDP'ê yê Amedê Akin Birdal avakirina artêşek taybet ne gaveke pêşketî, lê wek gaveke paşketî nirxand û da zanîn ku ev proje wê ji gelan re aştiyê neyîne, lê bibe xwîn û birînên kûr: "Ev hêz nakeve bin kontrolê, wê bikeve nava karên îlegal. Ji aliyekî ve dibêjin rêdana demokratîk û ji aliyekî ve hêzeke wiha ava dikin. Wê ev bibe sedemê bûyerên tarî, wek bûyerên ku li Şemzînanên pêk hatin." Bîrdal bibîrxist ku hikûmet çareseriyê di damezirandina artêşeke nû de, muxalefet jî çareseriyê di projeyên aborî de dibîne: "Tenê yek çareserî heye, ew jî siyasî ye. Hikûmet di konsepteke nû de helwestên ku di rêya leşkerî de xitimîne, wek projeyên nû tîne pêşiya me. Lê 26 salên borî îspat kirin ku ev proje şaş e." Akin Birdalê ku di salên 1990'an de wek Serokê Komeleya Mafên Mirovan (ÎHD) çavdêriya "şerê li derveyî nîzam" kiriye, got ku "Em di pêvajoyeke xeter de derbas dibin."

"Eger demokrasî were, wê Erdogan here"

Serokwezîr Tirkiyê Recep Tayyip Erdogan bi armanca çareseriya şêrê li Kurdistanê bi partiyên wek DSP, BBP, SP û CHP'ê re hevdîtin pêk anîn, lê bi BDP'ê re neaxifî. Hevserokê BDP'ê Selahattin Demirtaş jî helwesta Serokwezîr Erdogan a derbarê çareseriya "terorê"ê de ku ji bilî BDP'ê bi hemû partiyan re hevdîtên pêkanî, nirxand û got: "Em pirsgirêkê wek terorê nabînin, ne hewce ye Erdogan bi me re biaxive." Demîrtaş helwesta Erdogan a derbarê damezirandina "artêşek taybet" de rexne kir û got "Xuya ye ku wê pirsgirêk di serê wî de hîn bi deh salan bimîne." Demirtaş da zanîn ku hikûmet rêya herî rast a ji bo çareseriyê naceribîne: "Eger bi Kurdan re bikeve nav diyalogê, wê pirsgirêk bi kûrahî bê çareserkirin. Çareserî bi diyaloga bi Kurdan re pêk tê. Û dema ku ev pirsgirêk bê çareserkirin wê demokrasî bê Tirkiyê. Û eger demokrasî were vî welatî, wê Erdogan here, ev e mesele."

Referandum wê bê boykotkirin

Demirtaş ragihand ku ew ê referandûma ku di 12'ê Îlonê de bê lidarxistin boykot bikin û wiha pêde çû: "Hemû aştîxwaz û demokratên Tirkiyê li rêyeke nû digerin. Ji bo me ev boykot wê bibe xebateke li dijî planên şerê qirêj." Demirtaş di axaftina xwe de hêza boykotê wek dengên ku aştî û azadiyê dixwazin binavkir û got ku ev boykot wê du derfetên girîng bide gel:

"Yekemîn: nepejirandina makezagona faşîst a ku Kenan Evren amade kiriye; duyemîn: em dikarin hevalbendiya di navbera AKP, CHP û MHP'ê de ku li dijî Kurdan hatiye pêkanîn, xira bikin. Em ê vê derfetê bikarbînin û bersiveke giran bidin wan. Çiqas boykot, ewqas demokrasî."

Bayram Aaz

Referandumê re boykot, çima?

Dadgeha Bilind ya Destûrê roja 7'ê Tîrmehê derbarê paketa guherînên destûrê de biryara xwe da. Dihat hizirîn ku dadgeh wê guherînan bi temamî îptal bike û rê li ber rapirsînê (referandumê) were girtin. Wisa nebû. Dadgehê bi guherîneke biçûk û bi piraniya dengan biryara xwe bi „erênî" da. Roja 12'ê Îlonê wê rapirsîn çêbe.

Biryara Dadgeha Bilind, ji aliyê neleheviyên nav dewleta Tirk ve û ji bo rengê peywendiyên nabeyna burokrasiya dewletê û AKP'ê balkêş e. Ji naveroka biryarê û ji belavbûna komikên jimara dengan dixuye ku kemalist li dadgehê êdî ne wekî berê bi hêz in. An jî lihevhatineka pişt deriyan heye. Ev mijareke din e, lê girîng e.

Piştî biryarê gengeşeyên derheqê rapirsînê de ji nû ve geş bûn. Helwestê partiyan û piraniya rêxistinên civakî diyar e.

Tirkçiyên kemalist (CHP, DSP, SHP, DP) û Tirkçiyên turancî (MHP) li dijî van guherînan in. Artêş û piraniya hakim û dozgerên pîle bilind serkêşên organên dadî jî li dijî van guherînan in. Ev alî statukoparêz in.

AKP, piraniya liberal û demokratan, Partiya Saadet û BBP jî ji guherînan re dibêjin erê. Hezên liberal û demokrat û Saadet guherînan kêm dinirxînin, lê qîma xwe bi van 29 xalan jî tînin û dibêjin ev destpêkek e. Gelo têgihîştina demokrasiyê ya AKP'ê bi qasî van guherînan e, an wê destûreka nû amade bikin, emê piştî hilbijartinên Parlamentoyê yên 2011'an bibînin.

Tevgera welatparêza Kurd di vê mijarê de mixabin bûye du perçe.

BDP û PKK dibêjin em rapirsînê boykot dikin, naçin ser sendoqan. Vê yekê divê em bi zelalî bêjin: Boykot cureyekî ji helwesta „NA" ye. Eger mirov çareseriya doza Kurd û demokratizebûna Tirkiyeyê bi yekdu ve girêdayî binirxîne, nikare ji van guherînan re bêje NA, digel ku ev guherîn ji bo pirsa Kurdan ti çareseriyeke raste rast jî naynin. BDP bi boykotê ji guherînan re dibêje NA û bi raya me bi siyaseta xwe re dikeve nakokiyê. Jiber ku BDP dibêje cihê çareseriyê Enqere ye, Meclis e. Ev gotin û boykot ne lihev in!

Beşê mayî Kurdên welatparêz bi van guherînan bi temamî ne razî ne. Jiber ku qet daxwazekî Kurdan berbiçav di paketê de cîh nagre, rexneyan lê digrin. Kurd daxwaza destûreke nû dikin. Lê ji bo ku derzek di sistema kemalist-militarist de vedide, bi merc piştevaniya van guherînan jî dikin. Dibêjin hewce ye em herin ser sendoqan û dengê xwe wek ERÊ bidin. Her qelşeka ziravik di sistemeke de peyda bibe, dikare wê sistemê ji serî heta binî biqelişîne û bi derbên nû birûxîne. Welatperwer bi vê zanînê dibêjin ji bo doza Kurd û Kurdistanê ERÊ bixêr e.

Li girtîgehên Sûriyê

Hejmara Kurdan ne diyar e

Mihemed Mistefa, Mişel Temo, Marûf Mela Ehmed, Hesen Salih

Besam Mistefa

Jimareke zêde ya çalakvan û siyasetvanên Kurdên Rojavayê Kurdistanê li girtîgehên Sûriyê hene, lê jiber nebûna îstatîstîkan jimara tevahî nayê zanîn. Herwiha bi hinek tometên amade tên dadgehkirin û nikarin li dadgehan parêzvaniya xwe bikin, rewşa wan jî baş nebûye. Siyasetvanekî Kurd ê Sûriyê dibêje: "Niha li gor agahiyên me nêzîka 25 girtiyên tevgera Kurdî li Sûriyê girtî ne." Çalakvanekî parastina mafên mirovan jî dibêje: "Rewşa girtiyan li Sûriyê xerab e û hê baş nebûye."

Li Sûriyê jimara girtiyên siyasî û çalakvanên Kurd û herwiha Ereb jî nayê zanîn. Lê herdem girtiyên Kurd li zindanên Sûriyê hebûn. Sekreterê Partiya Yekîtî ya Kurd li Sûriyê Fûad Elîko bo Rûdawê ragihand ku, li gor agahiyên wan niha nêzîka 25 girtiyên tevgera Kurdî ya siyasî li Sûriyê hene û wiha axifî: "Niha 9 endamên Partiya Yekîtî girtî ne, 3 endamên polîtburoyê û 6 kadro ne. Girtiyên Partiya Azadî ya Kurd li Sûriyê jî 8 in, 4 serkirde ne û 4 kadro. Serkirdeyekî Partiya Çep jî heye bi navê Mehmûd Sefo û Berdevkê Bizava Pêşerojê Mişel Temo ligel sê xwendekarên zanîngeha Şamê ku niha girtî ne."

Derbarê nûçeyên ku behsa girtina jimareke zêde ya endamên PYD'ê yên nêzikê PKK'ê di vê dema dawî de dikin, Elîko şaşmayîna xwe pêşan da û got: "Nizanim tiştekî wiha bûye yan na, lê ger rast e çima PYD'ê lîstekê bi navê girtiyên xwe eşkere nake. Me pir caran ji wan xwestiye lê nadin."

Berpirsê Rêxistina Mafên Mirovan li Sûriyê (MAF) Brahîm Yûsiv jî diyar kir ku tu deman di dîroka Sûriyê de, ji dema serxwebûna Sûriyê ya 1946'an û heta îro, girtîgehên Sûriyê ji çalakvan û siyasetvanên Kurd û Ereb jî vala nemane û wiha axifî: "Piştî ku Partiya Beesê desthilat di 1963'an de zeft kir, êdî her dengekî dijber û siyasetvanekî xwedî nerîneke cuda avêtin zindanan." Yûsiv da zanîn ku hejmara girtiyên Kurd ên siyasî ku niha li girtîgehên Sûriyê ne nayê zanîn û domand: "Li Sûriyê qedexe ye tu kes an dezgeh van serjimêriyan tomar bike. Bi baweriya min ew serjimêriyên rast li ba hikûmetê bi xwe jî nînin, jiber ew qet guh nade rewş û jimara girtiyan."

Fûad Elîko, ku berê endamê parlamenê Sûriyê jî bû destnîşan kir, niha hikûmeta Sûriyê çalakiyên xwe dijî partî û rêxistinên Kurdan û yên hêzên demokratxwaz tund kiriye: "Dema guşar ser rêjîmê kêm dibin, ew dijî gelê Sûriyê bi Kurd û Ereban jî tundtir dibe. Peywendiyên Sûriyê ligel Amerîka û welatên derdorê wek Tirkiyê, Erebistana Siudiyê, Urdunê baş bûne."

Brahîm Yûsiv ku pênc berhemên edebî heta niha weşandine, ligel nerîna Fuad Elîko ye û dibêje: "Hikûmeta Sûriyê hevkêşeyeke çewt ji xwe re kiriye peyrew. Çiqasî zextên derve kêm bibin, guşarên li hundir, dijî hêzên opozîsyonê zêde dibin."

Navbirî balkişand ser rewşa xerab a girtiyên Kurd li girtîgehên Sûriyê û wiha pêde çû: "Ew ji her tiştî bêbeş in, ji cîhana derve tên veqetandin û di rewşa xerab de dijîn. Li gelek cihan, îşkence jî tê kirin, herwiha girtiyên siyasî bi awayekî plankirî dixin nav tawankarên din de bi mebesta şikandina morala wan."

Elîko tekez kir ku hikûmet girtiyan bi sê tometên serekî tawanbar dike û got: "Bi piranî siyasetvan bi sê tometên serekî tên tawanbarkirin: Endamtiya komeleke nehênî bi armanca guherandina kiyanê dewletê û veqetandina beşekî ji xaka Sûriyê û girêdana wê bi dewleteke din, gurkirina nakokiyên nijadperestî û mezhebî û belavkirina nûçeyên sexte ku morala gel têk didin."

Navbirî daxuyakirin ku girtiyên siyasî yên Kurd li Sûriyê ne wek girtiyên siyasî tên dadgehkirin, jiber ku: "Sûriyê hebûna hebûna gelê Kurd înkar dike lê dibêje kêmneteweyeke Kurd li Sûriyê heye ku ji Tirkiyê hatiye, wek mêvan me wan hembêz kiriye heta vedigerin cihê xwe."

Derbarê awayê birêveçûna dadgehkirina çalakvan û siyasetvanên Kurd jî, Fûad Elîko ragihand: "Dadweriyeke serbixwe li Sûriyê nîne. Nivîsîngeha ewlekariya netewî kijan biryarê bide dadwer, divê bê gotûbêj bicîh bîne. Bi heman madeya Yasa Sezaya Sûriyê carina girtiyek 2 salan tê mehkumkirin û carina 5 salan, ji ber dadwerî di destê desthilata cîbicîker de ye."

Partiya Yekîtî ya Kurd li Sûriyê:

"Îsrail – Kurd" ji rewşa Kurdên Lubnanê ne haydar e

Beyrût (Rûdaw) Dezgeha Îsrail – Kurd ku navenda wê li Hewlêrê ye, roja 13'ê vê mehê daxuyaniyek belav kir û tê de ragihand ku ji destpêka vê mehê û heta niha Kurdên Lubnanê ji aliyê herdu tevgerên Şîî, Hizbullah û Emel, ketine ber êrîşeke tund û di encamê de "Heta niha 6 kes şehîd bûne, nêzîka 23 kesan birîndar bûne û 54 kes jî çarenûsa wan ne diyar û di girtîgehên Lubnanê de ne."

Dezgeha Îsrail - Kurd diyar dike ku piraniya Kurdên di girtîgehên Lubnanê de ser bi herdu binemalên "Zên" û "Umêrat" ên Kurd in û daxwaz ji desthilatdarên Lubnanê dike ku rê nedin meydana siyasî ya Lubnanê ku careke din bibe "Qada geşbûna siyasetên çewt ên Îran, Sûriyê û Tirkiyê li dijî berjewendiyên gelê Lubnan û gelê Kurd bi taybetî." Dezgeha navborî dide zanîn ku êrîşên vê dema dawî dijî Kurdên daniştvanên Lubnanê piştî alozbûna peywendiyên di navbera Tirkiye û Îsrailê de tên û ji aliyê Tirkiyê herdem propaganda tên kirin ku Kurdên daniştvanên Lubnanê hevkariya PKK'ê dikin."

Derbarê vê mijarê de Rûdawê peywendî ligel Kurdê Rojavayê Kurdistanê Alan Reşik danî. Alan Reşik got ku li Lubnanê dijî diyar kir ku haya wî ji vê daxuyaniyê nîne û anî ziman ku ger tiştekî wiha hebe bê guman wê haya wî jê çêbûba û bi tundî red kir ku êrîşeke bi vî rengî dijî Kurdên daniştvanên Lubnanê li holê hebe: "Bûyerên cuda carina diqewimin lê êrîşeke plankirî û jimarên kuştî û birîndar û girtiyan ên ku di daxuya- niya Îsrail – Kurd de hatine rêzkirin ne rast in. Lubnan welatekî bi-çûk e, tiştekî biçûk jî çê bibe yek- ser di nav xelkê de tê belavkirin."

Reşik destnîşan kir ku malbatên esil-Kurd li Lubnanê pir in û carina pirsgirêkên wan derdikevin û yasa li Lubnanê hê cih negirtiye û çek di destê xelkê de hene, lê: "Qet êrîşeke plankirî dijî Kurdan li Lubnanê ji aliyê Hizbullah û Emel nîne. Divê vêya jî bêjim ku Kurdên Lubnanê bê serûber in û ne rêkxistî ne û takekesane reftar dikin, loma hinek pirsgirêk derdikevin lê biçûk in û nagihin wê radeya ku behsa wê di daxuyaniyê de tê kirin."

Di 28'ê meha borî de Kurdekî Sûriyê bi navê Ebdulmûnîm Reşîd Hac Reşîd li Beyrutê hatibû kuştin û Rûdawê di dema xwe de pirsa vî ciwanê Kurd şopand û hat zanîn ku Reşîd bi destê alîgirên Hizbullah û Emelê hatibû kuştin. Lê Berpirsê Lubnanê yê Partiya Yekîtî ya Kurd li Sûriyê, Feysel Bavê Dilo, ji bo Rûdawê ragihand ku kuştina Reşîd ne xelekek di zincîra kuştina Kurdan li Lubnanê de ye û got: "Pirsgirêk ne siyasî bû. Kesên ew kuştin ne Şîî bûn lê Sunî bûn. Ew ne bi destê Hizbullahê hat kuştin wek ku di dema xwe de hat belavkirin, lê xelkên navçeya Sunenişîn 'Ekkar' ew kuştin. Pirsgirêk şexsî bû û ti peywendiya wê bi Kurdbûna ciwanê Kurd ve nebû." Feysel derbarê daxuyaniya Îsrail - Kurd de jî diyar kir ku tiştekî wiha neqewimiye û got: "Daxuyanî ji rastiyê dûr e. Kesên ku ev daxuyanî derxistine haya wan ji rewşa Kurdên daniştvanên Lubnanê nîne û agahiyên wan ji rastiyê dûr in."

Derheqê malbatên Zên û Umêrat ku navê wan di daxuyaniya Dezgeha Îsrail – Kurd derbas dibe, Feysel ragihand ku ev herdu malbat dibêjin em Kurd in lê ew bi xwe ne Kurd in: "Malbatên Zên û Umêrat Rajinî ne û ne Kurd in lê Mihelmî ne û ji Bakurê Kurdistanê hatine Lubnanê û li vir xwe wek Kurd didin naskirin. Ew dûrî Kurdayetiyê ne û dilê wan ser doza Kurd naşewite."

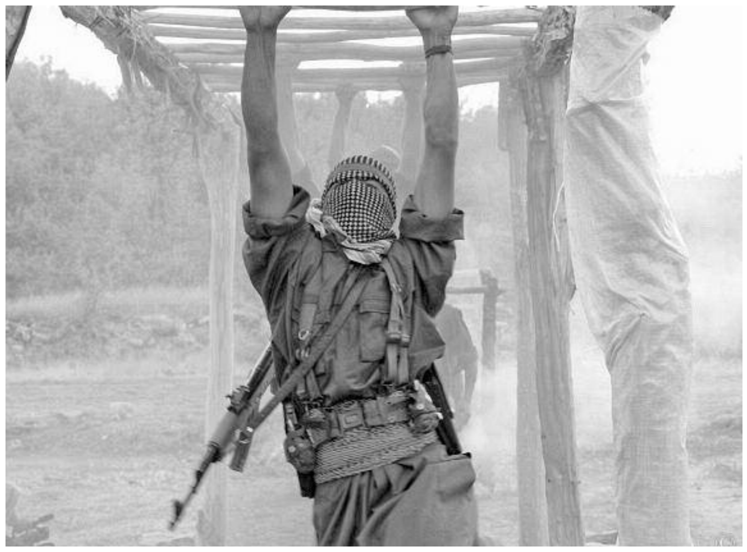
Endamê Meclîsa Rêvebiriya PJAK, Dr. Seyîdxan:

Li ser daxwaza Karayilan PJAK'ê şer rawestandiye

Azad Kurdî Qendîl

Serokê Konseya Rêvebir a KCK'ê Murat Karayilan, roja 8'ê Tîrmehê bang li Partiya Jiyana Azad a Kurdistanê (PJAK) kir ku agirbestê rabigihîne û ji Îranê jî xwest ku dawî li êrîşên xwe bîne. Endamê Meclîsa Rêvebiriya PJAK'ê Dr. Seyîdxan jî dibêje: "Li ser bangewaziya Karayilan me şer rawestandiye."

Dr. Seyîdxan derbarê banga Karayilan daxuyanî dan Rûdawê û got: "PJAK ne tenê rêxistineke çekdar e, lê saziyeke siyasî û civakî ye jî. PJAK dixwaze li Rojhilatê Kurdistanê pirsa Kurd bi şêweyekî demokratîk û aştiyane çareser bike." Dr. Seyîdxan herwiha got: "PJAK hewl dide nerîn û ramanên KCK'ê ji bo çareserkirina pirsgirêkan bide pêş, em wan nerînan bi cidî werdigrin û loma li ser banga Karayilan, me şer rawestandiye."

Gerillayên PJAK'ê çalakiyan rawestandin, lê çek hê di destê wan de ye

Navborî bal kişand ser rojeva yekemîn konferansa PJAK'ê ku di Nîsana îsal de hat lidarxistin: "Me nîqaş kir ka gelo em dikarin di rewş û mercên îro de şerê çekdarî di asteke wiha de pêş de bibin an na? Û em gihîştin wê baweriyê ku niha hîç sebebek tune ku em li dijî Komara Îslamî şerê çekdarî bidomînin. Li ser wê bingehê me ji dema avabûna PJAKê heta îro qet li dijî Komara Îslamî ya Îranê şer îlan nekiriye ew êrîş dike û em jî tenê xwe diparêzin."

Seyîdxan amaje bi wê yekê da ku êrîşên ji aliyê Komara Îslamî li dijî gerîla, gel û çalakvanên sivîl û siyasî çêdibin, dibin hincet ku em wan biparêzin: "Di qanûnên cîhanî de mafê parastina rewa ji bo hemû mirov û rêxistinekê heye ku li beramberî êrîşeke derve û ne adilane mafê xweparastinê hebe. PJAK jî di vê serdemê de hêzên xwe yên çekdar tenê bi mebesta xweparastinê bikar tîne."

Derbarê wê pirsê ka gelo PJAK amade ye li gel Komara Îslamî ya Îranê bicive û gotûbêjan bike, Dr. Seyîdxan wiha axifî: "Bêguman em amade ne. Me di konferansa xwe de jî biryar standiye ne tenê bi Îranê re, lê bi hemû rêxistinên Kurd re amadekariyên gotûbêjan bikin û li gel wan rûnin." Navborî eşkere kir ku wan proseyeke nû ji bo gotûbêjan li gel hêzên Kurdî yên Rojhilat li Başûrê Kurdistanê destpê kiriye, lê dixwazin bi hêzên opozîsyona Fars, Belûçî, Azerî û neteweyên din re û bi taybetî dewletên ku li her çar parçeyên Kurdistanê desthilatdar in, bicivin û danûstandinan bikin. Dr. Seyîdxan dibêje: "Eger rejîma Îranê êrîş neke ser me û Başûrê Kurdistanê, mafê çalakvanên siyasî yên li girtîgehan binpê neke û bihêle ku bi awayekî adilane bên dadgehkirin, em bi ti awayî çekan bikarnaînin."

Partiyên Rojhilatê Kurdistanê jî diyar dikin ku şerê çekdarî yê PJAK'ê zererê dighîne xebata sivîl li Rojhilat. Murat Karayilan jî dibêje: "Li gor me divê hêzên Kurd nebin aliyek dijî Îranê. Loma em agirbest an kêmkirina çalakiyên PJAK'ê rast dibînin."

Dr. Seyîdxan da zanîn ku PJAK hêj negihaye wê asta rêxistinî û siyasî ku li Îranê sîstemekê biafirînin û wiha dawî li axaftina xwe anî: "Lê em alîgirê Îraneke demokratîk û federatîf in ku bikare hemû gelên Îranê di nav xwe de bicîh bike û di çarçoveya destûrê de mafê wan nas bike û ji bo wê em tekoşînê dikin."

Ahmet Dere

Dîplomasî û Kurd

Dîplomasî rêbazekê hemdem ya xebatên navneteweyî û navdewletî ye. Dewleta ku di karê dîplomasiyê de qels be, nikare serxbixwe tevbigere û nikare berjewendiyên xwe, di qada navneteweyî de, biparêze. Lewre, ji destpêka sedsala 20. vir de, dîplomasî bûye xebateke sereke ya dewletan. Di nava wezîrên hemû dewletan de, yê ku zêdetir pispor, naskirî û zana dibin wezîrê karê derve ne, qadroyên heman wezaretê ku di balyozxaneyan de wezîfe dikin jî, di pir aliyan de pispor in. Di warê aborî de jî, heman xebat bi derfetên pir dewlemend têne meşandin.

Digel têkoşîna ku gelê Kurd di sedsala borî de meşandiye û heya roja îro didomîne, mixabin hê jî di qada dîplomasiyê de kêmasiyên pir mezin hene. Ji ber nenaskirina qada navneteweyî, di nava girseyên gelê me de, wateya vê xebatê jî zêde nayê zanîn. Ez vê nezantiya girseyan pir asayî dibînim, lê mixabin heman kêmasî ji aliyê rayedarên hêzên Kurdan ve jî tê jiyîn. Xala ku ez dixwazim rexne bikim û balê bikêşînim ser jî ev e.

Ji salên 1970 vir ve, dîplomasiyekê ji aliyê hêzên Başûrê Kurdistanê ve, bi taybetî ji aliyê PDK û YNK'ê ve, hatiye meşandin. Heke îro li vî parçeyê welatê me desthilatdariyeke Kurdan heye, divê were zanîn ku tê de rola meşandina karê dîplomasiyê pir mezin e. Çendî, bi taybetî di warê parastina mafê hemû Kurdan de, rexneyên me hebin jî, divê keda Kek Mesûd û Mam Celal neyê jibîr kirin. Lê belê, dema ku ez li derfetên Hikûmeta Başûrê Kurdistanê dinêrim, di karê dîplomasiyê de, hê jî kêmasiyên berbiçav hene. Di vî warî de ez dixwazim çend pêşniyazan bikim;

Pêwîste li pir welatan, bi taybetî li hemû welatên Ewrûpa Navîn, nûneriyên hikûmeta herêmî hebin. Divê di van nûneriyan de qadroyên ku zimanên biyanî dizanin û yên ku tecrûbeyên wan ên dîplomasiyê hene wezîfedar bin. Di nava Kurdên li Ewrûpayê de, bi taybetî di nava Kurdên Bakur de, hejmareke baş ya heman «dîplomatan» heye, divê ji wan sûd were girtin.

Bi navê Hikûmeta Herêmî, di saziyên Ewrûpî de, ên weke Parlamen û Komisyon, têkîliyên baş dikarin werin bipêşxistin. Qasê ku ez van saziyên Ewrûpî nas dikim, deriyê wan ji Hikûmeta Herêmî re vekirî ne. Tenê pêwîstî bi hejmareke baş ya xebatkarên vî karî heye. Nûnertiya Hikûmeta Herêmî ku li Brûkselê heyî, di nava hewldanên baş de ye, lê belê hêza wê ya qadroyan kêm e û nikare bersivê bide pêwîstiyan.

Hewce ye ku her salê bi dehan Konferansên navneteweyî, li cur be cur welatan (Li Ewrûpa, li Amerîka, li Welatên Ereb û her wiha li Rusyayê) werin tenzîmkirin. Wê bi rêya van konferansan pirsgirêka Kurd, bi awayeke giştî, were niqaşkirin. Dibe ku Hikûmeta Herêmî nikare xwe tevlî pirsgirêkên hundirîn ên Tirkiye, Îran û Sûriyê bike, lê belê ew dikare rêbazên çareseriya herî maqûl bike rojeva hêzên navneteweyî.

Di nivîsa xwe ya pêş de, ez ê balê bikêşînim ser rewşa karê dîplomasiya hêzên Bakurê Kurdistanê.

Kawe Şêx Ebdula Pêncwîn

Sînor hê tevlihev e

Îran li şûna topan gazoilê dirijîne nav avê

Piştî topbarana dijwar ku mehekê dom kir, Pasdarên Îranê karekî xerbatir dikin ku wê bibe sedema zeregihandin bi rûniştvanên deverên sînor. Gundê ku ava wî herî zêde herimiye Siyagwez e.

Hefetya borî rûniştvanên gundê Siyagwêz ku dikeve Rojhilatê Qezaya Pêncwînê û daristan û çiyayên wê tije darên berûyê ne, zanîn ku çemê gundê Çemparaw yê aliyê Îranê ku di nav gundê wan re derbas dibe, gazoil tê de hatiye rijandin. Ev jî bû sedema ku pezê gund ava çem nedivexwarin, lê piştre zanîn ku Pasdarên Îranê zêdeyî 400 galonên gazoilê rêtine nav çem. Ew gazoil ya kedkarên Kurd bû ku li Rojhilatê Kurdistanê bi hesp û hêstiran anîbûn ser sînor.

Demek e Pasdarên Îranê benzîn û gazoil a kedkarên Kurd ên rojhilat digrin û piştre galonên wan dirijînin nav ava gundê Siyagwêz. Rûniştvanên gund piştî sala 1991'an dest bi vejandina rez û baxan kirine û bi keda wan a çendîn salan niha herêma wan pir rengîn e û tije dar û rez in, lê metirsiya wan heye ku ji ber rêtina gazoilê di nav çavkaniya avê de, bax û rezên wan jinav biçin û hewl û keda wan ya çendîn salan bi avê de biçe.

> Ji ber rijandina gazoilê, rez, bax û mêşên Herêma Kurdistanê qir dibin

Rêvebirê Nahiyeya Germik li Rojhilatê Pêncwînê, Fereydun Mehmûd, ji Rûdawê re got: "Li ser daxwaza gundiyan me komîteyeke çandinî şandiye wir, eşkere bûye ku pîskirina avê bandor kiriye ser hingivaniyê (xwedîkirina mêşên hingiv) û hejmareke zêde ya mêşên hingiv jinav birine." Navborî herwiha got: "Em dikarin Parêzgarê Silêmaniyê haydar bikin û ziyana gundiyan jê re diyar bikin."

Hacî Qadir Ebdula ê 72 salî di nav baxê xwe de ku tije darên gûz, tirî, bacan û wd. bû, ji Rûdawê re got: "Îsal berhemên min ên kiştukalî têra xwarina malbata min jî nakin, heta ku bixwazim bifroşim." Hacî Qadir zêdeyî hefteyekê ye bi wê ava pîskirî rez û baxê xwe av dide ku gazoila rijandî ya Îranê rengê wê bi tevahî tevlihev kiriye û kêrî avdaniyê nayê.

Yekemîn ziyana wê pirsgirêkê mirina hejmareyeke zêde a hengan bû, bi awayekî ku piraniya hangên malbata Cîhan Ebdula qir bûn û yên mayî jî ber bi nemanê diçin. Li gor Endamê Civata Gundê Siyagwêz, Ceza Ebdula yê 32 salî, niha 130 mal li wî gundî hene, ji bilî baxdarî, çandinî û hingivaniyê, hinek daniştvanên gund jî karê qaçaxiyê dikin, lê baxdarî karê sereke yê debara jiyana xelkê Siyagwêz e, bi taybet berhemên wek gûz, simaqa tirş, tirî û hirmî. Cîhan Ebdula xelka Kerkûkê ye û temenê wê zêdeyî 35 sal e, zilamê wê xelkê gundê Siyagwêz e. Ew ji bilî baxdariyê, hingivan jî xwedî dikin. Cîhan di telîsekê de şûnmayiya wan hingivan nîşan dide ku piştî rijandina gazoilê bo nav ava gund qir bûne.

Siyagwêz gundê herî dawî yê Herêma Kurdistanê ye û hevsînorê bajarê Bane yê Rojhilatê Kurdistanê ye. Di warê îdarî de girêdayî Nahiyeya Germik a Qezaya Pêncwînê ye. Gundê Siyagwêz 600 metr ji hêla diyarkirî ya sînor dûr e.

Kamîran çima ji fîlan hezdike?

Dilbixwîn Dara Almanya

Navê wî Hesen Mele ye, lê her kes wî bi Bavê Kamîran nas dike. Ew koçerekî ku ev 63 sal in li ser rêyan e. Dîwarên mala wî bi fotografên ku berî niha bi salên dûr û dirêj hatine kişandin, xemilandîne. Fotografên navdarên Kurd, Mele Mistefa Barzanî, Kamîran Bedirxan, Bozan Beg, Kemal Canpolat, Nûredîn Zaza û gelek kesayetiyên din. Bavê Kamîran, an sûretên xwe li gel wan kişandine an jî ji bo ku ji wan hez kiriye, ew sûret weke bîranîn li cem xwe parastine.

Bavê Kamîran ji Mêrdînê ji gundê Mercê ye, ji ber ku bavê wî piştgiriya Şoreşa Şêx Seîd kiribû, bar kiribû Başûrê Kurdistanê bajarê Musilê, Hesen Mele di sala 1926'an de li wir ji dayîk bû, paşî vegeriyan Mêrdînê, piştre di sala 1947'an de berê xwe dan Libnanê û li dawiyê hatin Almanya ku ev 32 sal in lê dijî. Zarokên wî hemû li Libnanê ji dayîk bûne. Şêrîn Perwer hunermend derket, ên din, her yek bi karekî re mijûl e. Kamîran kurê wî ye, ew kêmendam e.

Hesen Mele, Kamîran û Letîfe Melle

Letîfe Mele ku bi navê Diya Kamîran tê naskirin, ew jî gundiya Bavê Kamîran e. Li ser kêmendabûna Kamîran wiha dibêje: "Dema Kamîran çêbû sister ew rakir, lê ji dest wê kete erdê. Piştî hefteyekê me dît ku ew ne normal e." Kamîran ku navê wî ji navê Kamîran Bedirxan hatiye birin, li ser gelek doktoran gerandin, lê çare nebû. Ew niha 49 salî ye, lê weke zarokekî ye, ji ber ku di dema ketinê de xwîn çûbû ser mêjiyê wî, kêmendam ma ye.

Li vir her kes xwedî maf e

Li welatekî weke Almanya dema ku tiştek tê çêkirin fikra kêmendaman jî tê standin. Ji lampayên trafîkê heta bi rê, otubus, merdîwen, avakirina malan, çêkirina banyoyan, hema bêjin her tişt, berî her kesî li gor pêdiviyên kêmendaman hatine çêkirin. Li vir mafên kêmendaman hatine parastin. Mînak ew bêpere li trênan siwar dibin, dermanê wan pê pere ye, ew biçin kuderê, yek dikare weke alîkar li gel be, ew jî bêpere li gel digere. Eger otomobîl hebe, parkkirin bêpere ye û gelek mafên wan ên din...

Li Almanya, li gor her kêmendamekî karek jî heye. Kî dikare çi karî bike ew dibe xwedî kar. Kamîran zêdetirî 20 salan e kar dike, ew li cihekî wiha kar dike ku hemû karkerên wê weke wî kêmendam in. Her roj di saet katjimêr 7'an de şiyar dibe, otomobîla şîrketê tê wî ji mal dibe ser kar, ew jî weke kesên din, her roj 8 saetan kar dike.

Kamîran niha li şîrketeke çêkirina xwarinê kar dike, ji karê xwe gelekî razî ye û di van 20 salên kar de, qet ji karê xwe bêzar nebû ye. Ew bi qasî karê xwe pereyan distîne. Pereyên xanenişîniyê, pereyên tatîlê, pereyên ger û kêfê. Ango eger ew rojekê xanenişîn bibe, wî têra xwe kar kiriye ku bi wan pereyan bijî û mihtacî kesekî nebe.

Rewşa kêmendaman di nava malê de jî tê şopandin

Rêvebiriya Parastina Mafên Kêmendaman berdewam mala Kamîran kontrol dike ka jiyana wî rihet e yan na, pêwendiyên malbatê li gel wî li gel malbatê dinirxînin. Kamîran gelekî ji fîlan hez dike, di odeya wî de û di salona rûniştinê de, gelek fîl hene. Heta niha kes sirrê hezkirina Kamîran ji fîlan nizane. Berî em derkevin, Kamîran bi îşaretan ji me re dibêje ku em rojnameya ku sûretên wî tê de derdikevin nîşanî wî bidin.

Bi serê xwe rojnameyekê derdixe

Mehmet Sebatli

Rojnameger Fîraz Baran bi tenê peyamnêri, redaktorî, edîtorî û belavkeriya kovara xwe ya bi navê Pazarcikê dike.

Navçeya li ser Mereşê ya ku niştecihên wê Kurd in, Pazarcik, ev salek zêde ye ku bûye xwediyê kovareke taybet. Kovara ku navê xwe ji navçeyê digire li sê welatên Ewrûpa, Almanya, Swîsre û Fransayê tê belavkirin. Amadekar, weşanvan, peyamnêr, redaktor û edîtorê Pazarcikê Firaz Aydin ragihand ku ew hebûn û dîroka Pazarcikê dixe nav belgeyan. Baran hejmara yekem di Gulana 2009'an de û hejmara duyem jî di Gulana 2010'an de weşandiye. Sedemê vê jî aborî ye. Baran ji ber vê dûvedirêjiyê naxwaze ku kovara wî wek salane bênavkirin. Her hêjmareke Pazarcikê bi qasî 2 hezar Euro jê re bûye mesref. Lê ew ligel pirsgirêka aborî nesekinî û hejmara sêyem amade kir. "Armanca min di demeke nêzîk de ez wek mehane biweşînim. Min ji niha ve du hejmaran amade kiriye jî. Ji meha tebaxê an îlonê û pêve ez helwest didim xwe ku mehane derxînim."

Baranê ku li bajarê Almanya Kolnê dijî bi salan di televîzyonên

Fîraz Baran

Kurd ên wek Med Tv û Roj Tv û Ozgur Politika de xebitiye radigihîne wî hertim xeyal kiriye ku ji karê rojnamegeriye debara xwe bike û ev proje daye pêşiya xwe.

Baran bi rêya kovara Pazarcikê dixwaze ku gund, mezr, çiya, şikeft, kanî, deşt, newal, pîr û ziyaret, hozan û şehîden ji Pazarcikê bide nasîn û wan tevlî dîroka niviskî bike. "Pazarcik ji 24 rûpelan pêk tê. Ez dixwazim ku navçeya me, ku ji sedî 90 niştecihên wê li Ewrûpa dijîn, tevî hemû hebûna wê tevlî nava dîroka niviskî bikim û bi gel bidim heskirin." Baran bibîrtîne ku wî ji çendîn karmendên ji Pazarcikê reaksiyonên baş girtine û jê xwestine ku weşana kovarê bidomîne. Jiber ku, "Ez di her hêjmarekî de danasîna 5 gundan dikim; bi tevahî 143 gundên Pazarcikê hene. Ez di van danasînan de navê cîhan bi Kurdî dinivisînim. Wek tê zanîn Kurdên Pazarcikê Elewî ne, bi dehan pîr û ziyaretên olî hene. Ez danasîna wan jî dikim. Herwiha nezikê 400 şehîden têkoşîna azadiyê û 700 girtî hene. Di her hejmarekî de ezê danasîna wan bikim."

Baranê ligel ji bo debariya xwe karekî din dike jî, ji rojnamegeriyê hezdike û bi weşana Pazarcikê dixwaze hem karê xwe bidomîne, hem jî belgeyên navçeya xwe derxîne. "Ez ne arkeolog û ne jî etnolog im. Karê min ne ew e ku di bin erdê de çi heye. Lê tiştên ser erdê bala min dikişîne û dema ez wan dikim belge, wê gavê ji arkeolog û etnilogan re jî kar derdikeve."

Baran radigihîne ku li Ewrûpayê (Almanya, Swîsre û Fransayê) nêzikê 100 hezar Pazarcikî dijîn. Baran bibîrtîne ku dema ew dest bi weşana mehane bike ji bo debara kovarê wê reklaman jî bistîne.

Keça Kurd ber bi jor ve diçe

Koln (Rûdaw) Di hilbijartinên rêvebiriya Partiya Çep a Almanî "Die Linke" yên eyaleta NRW'ê de keça Kurd Derya Kiliç (24) jî kete nav rêveberiya vê eyaletê.

Partiya Çep Die Linke hefta borî di kombûnek durojî li Leverkusenê de rêvebiriya xwe ya eyaleta NRW'ê hilbijart û rûyên nû derxiste pêş. Keça Kurd Derya Kiliç a ku sala borî li bajarokê Troisdorfê yê nêzîkî Kolnê bûbû endam, di civîna roja 11'ê Tîrmehê de wek yek ji endama rêvebiriya Die Linke li eyaleta NRW'ê hat hilbijartin. Ji bo rêvebiriya vê eyaletê 52 kesan serî li rêveberiya partiyê dabû, lê 18 kes hatin hilbijartin. Kiliç ji Rûdawê re ragihand ku sedemê hilbijartina wê axaftina ku wê derbarê siyaseta Tirkiyê û pirsgirêkên li pêşiya demokratîkbûna wê de kiriye, bûye. Kiliç ragihand ku wê xwe ji bo karên koçberan û întegrasyonê pêşniyaz kiriye.

Di berdewamiya axaftina xwe de Kiliç diyar kir ku di demeke nêzîk de wê civînek bê lidarxistin û berpirsiyariyên rêvebirên nû bê zelalkirin. Kiliç ji bilî endametiya Die Linke, endama rêvebiriya Komela Piştgiriyê ya Malbatên Girtiyan – TUYAD e û niha li zanîngeha Kolnê beşa dadê dixwîne.

Derya Kiliç

“Ji min re digotin Kurdê herî baş, Kurdê mirî ye”

Rojîn TRT-6’ê ji bo pêşvebirina zimanê Kurdî kanaleke baş dinirxîne, lê radigihîne ku li wir kesên ji rêberên Kurdan hesnakin gelek in: “Min li wir şerê kulturî û ziman dikir.” Rojîn di derbarê temaşekirina kanalên Tirk li Herêma Kurdistanê de jî gazincan dike û bi fikara ku Kurdistan rojeke bibe Tirkistan

Hewlêr (Rûdaw) Rojîn îsal ji aliyê Serokwezîrê Tirkiyê Recep Teyyib Erdogan ve ligel çend hûnermendên din ên Tirk û Kurd bo civîneke li ser taştê hat vexwendin. Rojîn ji bo Rûdawê got, ger partiya Erdogan di hilbijartinên dahatû de biser nekeve, ji bo hûnera Kurdî û Kurdan bi giştî ne baş e û divê Kurd herdem pişta xwe bi xwe girê bidin. Rojîn ji bo beşdarîkirinê di çilrojiya xwediyê şîrketa Çarçira Îrfan Zengene de çûbû Başûrê Kurdistanê û em li nivîsîngeha Rûdawê li Hewlêrê pê re axivîn.

***Rûdaw:* Hûn hest dikin we karekî xerab kir dema hûn çûn TRT-6’ê?**
Rojîn: Na. Kesên ku wiha dibêjin axaftinên kelevajî dikin. Min tiştekî xerab nekir, lê ji bo xizmeta zimanê xwe çûm TRT-6’ê. Şer bi top û firokeyan dibe, lê şerê mezin ê ziman û kultûrê ye ku min li wir dikir. Lê hinek kes hest bi girîngiya vê yekê nakin. Di nav serkirdên Kurdan de tenê Nêçîrvan Barzanî piştîvaniya min kir, dema tevî TRT-6’ê bûm û dema jê derketim jî.

We ew yek dît ku TRT-6 xizmeta zimanê Kurdî dike?
Kanalek bi zimanê Kurdî bê guman xizmeta zimanê Kurdî dike, tevî ku Kurdiyeke xerab ji aliyê karmendên wê ve dihat bikaranîn, lê ji bo pêşvebirina zimanê Kurdî kanaleke baş e.

Kes hebû ji we re bêje ne Kurdiyeke baş, Kurdiyeke xerab bikar bînin?
Ew şîrketên ku projeya amadekirina bernameyên TRT-6’ê wergirtibûn, kêfa wan ji zimanê Kurdî re nedihat û tiştek derbarê vî zimanî de nizanibûn. Hem pere qezanc dikirin û hem jî dijûn ji Kurdan re digotin. Ji min re digotin ‘Kurdê herî baş, Kurdê mirî ye’ û digotin behsa Celadet Bedirxan neke, ji ber ew Cihû ye û digotin nabe tu filan kesî bikî mêvanê xwe û hwd. Piştî we Erdogan dît, we nerînên wî derbarê Kurdan de çawa dîtin? Wek mirovekî ku kêfa wî ji Kurdan re tê dihat xuyakirin. Lê divê mirov berê xwe bide karên wî jî. Nerînên Erdogan derbarê Kurdan de pir vekirî ne lê dîsa jî pratîk girîng e.

Di destpêka vekirina TRT-6’ê de gelek hûnermendên Kurd ji bo pêşkêşkirina bernameyan hatin vexwendin. Gelek kesan ev vexwendin red kirin. Gelo wan li ser pereyan li hev nekir an mesele Kurdayetî bû?
Hemû tişt wê di siberojê de eşkere bibin. Hinek ji wan ji ber pereyan nehatin. Hinek dibêjin ji bo Kurdayetiyê bû, lê di rastiyê de wan li ser pereyan li hev nekir û hinekan ji tirsa red kirin. Mixabin kêfa hinek Kurdan pir ji durûtiyê re tê. Dema min dest pê kir, ji min re digotin ‘Cahş’ e, dûre bi telefonê li min digeriyan û digotin em dixwazin senaryoyan binivîsin û bernameyan ji bo TRT-6’ê amade bikin, lê navê me nenivîsin. Jimareke zêde ya hûnermendên Kurd ên navdar û mezin gotûbêj ligel TRT-6’ê kirin, lê li ser pereyan li hev nekirin, piştre gotin ji ber Kurdayetiyê nehatine TRT-6’ê.

Rojîn niha straneke Soranî amade dike

Hinek kes dibêjin piştî ku Rojîn dev ji TRT-6’ê berda, vê kanalê xweşiya xwe ji dest da. Bi nerîna we jî, niha TRT-6’ê pir lawaz nebûye?
Erê. Edîtorê Rojnameya Taraf’ê Ahmet Altan ji min re got, dema tu ji TRT-6’ê derketî, ew kanal hilweşiya, ji ber dema behsa TRT-6’ê dihat kirin, di cîh de navê te dihat gotin.

Diviyabû Erdogan ji bo vekirina rêya pêşketina şano û strana Kurdî û dirustbûna sînema Kurdî çi bikira?
Li ser daxwaza alîkarê Erdogan Huseyîn Çelîk min 20 xal jê re şandin. Min jê re got, bila taştê ya ku Erdogan da me vala neçe. Min diyar kir ku bi sedan Kurd diçin konserên hûnermendên Tirk, lê hûnermendên Kurd nikarin herin ba Tirkan û konseran saz bikin. Bila konserên aştiyê li bajarên Tirkan bên sazkirin. Bila her malbateke Tirk malbateke Kurd wek malbateke bira ji xwe re hilbijêre. Bila dayikên leşkerên Tirk û gerîlayên PKK’ê bibin dostên hev.

Wek hûnermendeke Kurd hûn rewşa dahatû ya hûner û kultûra Kurdî li Bakurê Kurdistanê û Tirkiyê çawa dibînin ger AKP di hilbijartinên bê de bi ser nekeve?
Ger di hilbijartinên dahatû de partiyeke din a Tirkan biserkeve, ji Kurdan re ne baş e. Divê medya Kurdî hebe, divê grubên wek Aydin Dogan ji bo medya Kurdî jî hebin. Divê medya û kultûreke Kurdî ya dewlemend hebe. Herêma Kurdistanê deriyekî mezin e ji bo me, pêwîst e gruba şanoya neteweyî bê damezrandin, divê sînema Kurdî bipêş bikeve, divê li Kurdistanê çanda sazkirina konseran bê avakirin. Hûnermendên Kurd bi nexweşiyan û ji ber hejariyê dimirin, lê hûnermendekî biyanî tê 150 hezar Dolaran werdigre! Ger wiha berdewam bike, ji zarokên me re piştî 20 salên din dibe Turkistan, ji ber zarokên me herdem berê xwe didin kanalên Tirkî, berê xwe didin fîlm û dramayên Tirkî. Ev zêde metirsîdar û bextreşî ye.

Başbûna peywendiyên siyasî di navbera Herêma Kurdistanê û Tirkiyê de bandorê li ser hûnermendên Bakur û Başûrê Kurdistanê dike?
Di destpêkê de peywendiyên di navbera Kurd û Kurdan de, pêwîst in. Pêwîst e Kurdên Bakur zaravê Soranî bizanin, Kurdên Başûr jî Kurmancî bizanin. Niha straneke Soranî amade dikim. Ev zimanê me ye û divê em ji hevdu fam bikin. Li hemû konserên min ên li Ewrûpa jimareke zêde ya Kurdên Başûrê Kurdistanê amade dibin, lê divê pirsgirêka alfabeyê bê çareserkirin û em nivîsên hevdu bixwînin. Dema têm Başûrê Kurdistanê, ji ber li vir nivîsandin bi tîpên Erebî ye, wek koran im û nikarim tiştekî bixwînim û fam bikim. Gelek kes ji ber vê yekê vir wek welatekî Erebî dibînin. Divê Herêma Kurdistanê berbi tîpên Latînî here.

Hûn dibêjin jina Kurd tolerant e. We çima lêborîna nivîskarê Tirk Serdar Turgut ê rojnameya Akşam qebûl nekir û we wî da dadgehê?
Ew meseleyeke din e. Wî dijminatiya Kurdan dikir û digot ‘ti keçeke Kurd a xweşik nîne, lê tenê Rojîn xweşik e’ ev sivikatîkirin e. Herwiha, li dijî ‘Proseya vebûna Kurd’ bû û digot ciwanên Kurd li ser çiyayan dane pey kêfa xwe û sêksê dikin. Tiştê bê exlaqî gotibûn û nivîsandibû ‘dixwazim Rojîn bibe koleya min a sêksê.’ Himber tiştên wiha pir tund im. Ew himberî min hişk bûn, çawa ez ê bi wan re nerm bim. Wan bav û bapîrên me kuştine, dûre bên bêjin em ê we bikin koleyên xwe yên seksê!

Dadgeh gihişt ku?
Dadgehê ew siza kir û niha tawîza darayî hê maye jiber min daxwaza sed milyar lîreyên Tirkî kiribû. Piştî sê mehan wê dadgeh yekalî bibe û bê guman ez ê mafê xwe bidest bixim.

Dibên Rojîn ji mêran hêrs dibe, rast e?
Ez bê şens im.

“Tatlises piştê hilbijartina Barzanî hat vexwend, lê ew neçû Kurdistanê”

Hûn çawa berê xwe didin hatina kesên wek Îbrahîm Tatlises bo Kurdistanê ji bo karê hilberînê, ku niha bi xwe bi zimanê Kurdî rêklamê ji projeyên xwe re dike?
Hûner ne bînasazî û projeyê bi vî awayî ne. Pir baş e hemû kes bên Kurdistanê, bila Afrîqî jî bên. Lê xwezî berî 30 salan Îbrahîm di sêlikên xwe de nîvî bi Tirkî û nîvî bi Kurdî gotiba, pir dilxweştir dibûm. Berî 5 salan, dema Mesûd Barzanî wek serokê Herêma Kurdistanê hat hilbijartin, bawer dikim ew vexwendin da konserekê bi vê helkeftê li Dihokê saz bike, lê nehat. Peywendiyên min û Îbrahîm pir baş in, ew mîna birayê min ê mezin e, lê divê Kurd bizanin di rojên zehmet de kî ligel wan bû.

Niha kesekî wek Tatlises ku hezkerên wî pir in, dema dibêje em ê Hewlêrê bikin Dubai, gelo ev ne rêklameke mezin e ji bo Herêma Kurdistanê?
Bê guman. Lê divê mirov her kesî nas bike, sibêger Herêma Kurdistanê rastî pirsgirêkekê bê, em ê herin Ewrûpa konseran ji bo piştîvaniya Kurdistanê saz bikin û xwe parçe parçe bikin, lê Îbrahîm Tatlises yek gavê jî navêje.

Tabloyên herî giranbûha yên Rahîmo bûn

Li paytexta Belçîka Brûkselê pêşangeha hûnermendekî Kurd hat vekirin. Tabloyên nîgarkêşê Kurd Rahîmo, di Şaredariya Brûkselê de hatin pêşandin. 1`ê Hezîranê li yek ji Şaredariyên Brûksel Etterbeekê pêşangeheke tabloyên nîgarkêşan hat vekirin. Di nava 8 nîgarkêşên ku bi giştî tabloyên wan hatin vekirin de, tabloyên herî zêde giranbûha hatin dîtin, tabloyên nîgarkêşê Kurd Rahîmo bûn. Heşt nîgarkêşên ku berhemên wan hatin pêşandan, li gel hûnermendê Kurd Rahîmo, ji yekî Cezayîrî û 6 nîgarkêşên Belçîkî pêk dihat. Kesên tabloyên wan hatin ecibandin, ji aliyê Beşa Hûnerî ya Şaredariya bajêr ve, ji nava gelek kesên di lîsteyê de hatibûn bi cîhkirin, weke yên herî baş hatin neqandin. Nîgarkêşê Kurd Huseyîn Evdil Rahîmo, bi 6 tabloyên xwe bû navenda eleqeyê. Pêşengeh wê heta 28`ê Tebaxê vekirî bimîne. Di pêşangehê de ku Şaredarê Etterbeekê bi xwe jî tê de amade bû, ji aliyê nîgarhesan ve eleqeyeke gelek mezin dît.

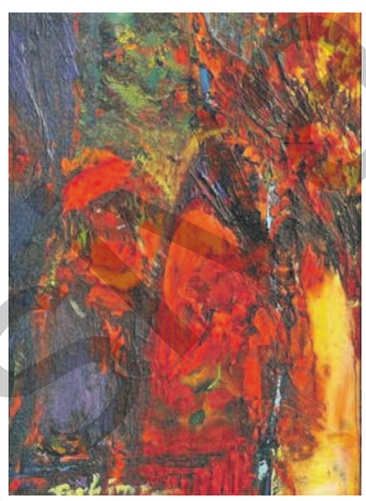

Peşengeha Rahîmo (li milê rastê) heta 28'ê tabexê vekirî dimîne

Hûseyîn Evdil Rahîmo ku 17 sal e li Belçîkayê dijî, ji sala 1993`an û vir ve ye li derveyî welat dijî. Wî heta niha ji dehan kovaran re qapax û wêne çêkirine. Bi tevî ku ew weke berpirsyarê tevgereke siyasî ya Kurd e jî wextê xwe yê zêdetir bi wêneyan û tabloyan re derbas dike. Rahîmo di derbarê têkîliya navbera wêne û netewe de wiha axifî:

"Neteweye me naşibe neteweyên din. Neteweyên herî xûrt, xûrtiya xwe di kevneşopî, kûltûr, kevnetor û folklorê de nîşan didin. Millet bi kevneşopî, kevnetor, dîrok, folklor û wesfê xwe ji mirovahiyê re îspat dike ku kes nikare hebûn û tûnebûna wî bixe destê xwe. Neteweyek çiqas tiştên wî yên dîrokî, hûnerî û kevneşopî xurt bin, ew qas neteweyeke xurt e. Gelek netew jî hebûn li ser rûyê erdê tûne bûn. Lê belê netwa Kurd yek ji wan neteweyên kevnar e ku bi tevî 4 dijminên wê yên mezin, kesî nekarî hebûna wê tûnebike. Ev yek jî xûyaye ku ev millet di rojhilatanavîn de destê xwe di gelek tiştan de ye ku heta îro bi saxî hatiye. Yek ji xaleke xurt ku hebûna neteweyekî diparêze çand û hûnera wê ye."

Lê belê ligel ku di warê mûzîk, govend, helbest, nivîskarî û sînemayê de kesên navdar ên Kurd hebin jî hejmara kesên di nîgarkêşiyê de, ne zêde ye. Sedemê vê yekê jî Rahîmo bi felsefe û bandora îslamê ve girê da. Nîgarkêşê Kurd Rahîmo diyar kir ku di îslamê de çêkirina wêneyan qedexe û guneh e û wiha berdewam kir:

Pharaon (Jinên Firaûn)

"Gava tu li dêrên Xîrîstiyanan dinerî, tu wêneyên Hz. Îsa û Hz.Meryem dibînî. Lê di mizgeftan de resim û wêne tûnene. Ji ber ku Qûranê ev yek qedexe kiriye. Ew jî xwe dispêre felsefeya ku xaliq tenê xweda ye û ew tenê dikare însanan çêke. Lewma nabe ku kesekî din însana çêke û yan jî tiştekî çêke ku bişibîne însanan. Lewma hemû tiştên li asîmanan ên difirin, tiştên li ser rûyê erdê yên dimeşin ên bi rih û giyan hemû xweda dikare wan çêke. Lewma resimkirina van tiştan jî gûneh û qedexe ye li cem îslamê. Lê di encama vê qedexeyê de tişteke din di cîhana îslamê de pêşket, motîfên hindesî, sîmbol, neqş ango tiştên ku eleqeya xwe bi rih û giyan re tinebe pêşketin. Ji ber ku Kurd jî di nav Misilmanan de bûn, ev yek tesîrê li wan jî kiriye di warê tablo û wêneçêkirinê de pêş neketine. Di dewsa wêneyê de, di neqiş û motîfên zêr, zîv, bafo, mîmarî, sicade û xalîçan de gelekî pêş ketine."

EROTIZM DI STRANA KURDÎ DE

Hekîm Sefkan

Eger em naveroka strana Kurdî ya kevin, di hêla peyvan de, deynin ber ya nû, em ê pêrgî tiştekî balkêş bên. Stran her ku ber bi roja me ve hatiye, şerm kiriye. Tevî ku teknîk, teknolojî pêşve hatiye, mejiyê mirovan bêhtir vebûye, mirovan di hêla sosyal de pir sînor çirandine jî, lê stran li paş maye. Belkî gotina paşdemayin ne rast be jî, ji ber ku **paş**a stranê, ji vê rojê vekirîtir û azad tir bû, naxwe navekî din ji vê rewşê re pêwîst e.

Ez li vir bi taybet li ser naverokên erotîk ên stranê disekinim. Di piraniya stranên evînî yên berê de, mirov dikare hevoka **sîng û ber** an jî **memikan** bibîne.

Strana Cembelî: *Bera ji nîvê şevan û pê ve, li ser sîng û berê min avdala xwedê bikin, seydê bikin nêçîrê...* Di strana Rizgano de keçik wiha dibêje; *herdu sêvê te dîtine, çot memikê min in...*

Carnan tenê bilêvkirina wan derbas dibe û dibe stranbêj şermê davêje, weke strana Têlî; *Serê memikê wan mîna henarê dêrikê deq-deqîne, qoratê memikên wan mîna gaz ocaxiyê Adanalî ne. Yan jî di strana Heso û Nazê de: Tê zimanê xwe derxe ez ê bimêjim...*

Belkî di vir de, ji bo nexweşiya wî bikşîne laşê xwe, lê dîsa riyeke erotîkî hildibijêre. Dîsa Besna Xelîl bê şerm behsa nêzîkbûna mêrê xwe dike: *Ez ê bi heft qalib sabûna Helebê girîza devê wî ji nava sîng û berê xwe paqijkim...*

Bêguman mînakên hîn germtir hene, lê ya girîng ev e ku ev stran bê şerm li civatan dihatin gotin. Ku jin di civatê de tunebana jî, dengê stranbêj, bi zanebûn, dîwarên nava oda mezin û oda jinan hildiweşand û wek mêran jinan jî peyv bi peyv ew stran guhdar dikirin û jiber jî dikirin.

Lê belê, ne tenê li civata, li dawetan jî her ew peyv di nava stranan de bi cih bûbûn, li ber wan stranan destên jin û mêran di hev de, hem guhdar û hem jî dîlan dikirin.

Strana herî azad di vê hêlê de stranên koçeran in. Îca eger em wê civakê, ya wê demê bigrin destê xwe, li gorî vê rojê civateke girtî, gundî, ji bajarvaniyê dûr bû. Xwendin û nivîs heya radeya tunebûnê kêm bû, televizyon, ragihandin nebû, lê dîsa stranan a dilê guhdaran digot û bê şerm, vekirî hestên wan ji wan re digot.

Û vê rojê, stranbêjê vê rojê, ku gotina wan a serî modernbûn e, cil û bergên wan heft pihînan li yên xelkên dixin, ji der ve de, ji bo her tiştî, şerm avêtine -ku ez ne li dijî modernbûn û neşermbûnê me- lê strana wan heya dawiyê sergirtî, şermok û mûhefezekar e.

Bê guman ez vê pirsê pirseke sosyologî, hestan e dibînim.

Li devereke ku hest mirîbin, an jî kêm bin, peyv jî lewaz û qels in.

Li hêla din, dibe ku rewşa siyasî rê nede ku mirov, straneke wek ya Hekîmo, Rizgano çêke. Lê mixabin strana siyasî jî qels e, ji ber ku piraniya wan jî ne ji dil derdikevin, ji ber ku wiha tê xwestin, tên çêkirin.

Ne ku tenê peyvên erotîkî di strana vê rojê de tune ne, ew strana ku hinek stranbêj, xwedêgiravî evînî jî dibêjin, qels, bê hest û bê rewa ye.

Mebesta min ji vê yekê tenê ew e çima strana dema berê ji ya vê dema me ku em dibêjin em pêşde çûne, bipêşdetir e? Çima strana îroj şermok e?

Fîlmê li ser zilm û zordariya Girtîgeha Amedê

“Girtîgeha Numareya 5-an 1980-1984”

Salihê Kevirbirî Stenbol

Çayan Demîrelê ku 10 sal in kar û barê fîlmên belgewar dike, bi fîlmê xwe yê bi navê “5 Nolu Cezaevî 1980-1984” ango “Girtîgeha Numareya 5-an 1980-1984” balê dikişîne ser heyameke dijwar. Fîlm ev demek e ku di çapemeniya Kurd, Tirk û biyaniyan de ji xwe re ciheke girîng terxan dike.

Ev fîlm zilm û zora dewletê ya piştî cuntaya leşkerî ya 12’ê Îlonê ku li Girtîgeha Amedê pêk hat, radixe ber çavan. Belgewar îşkenceyên sîstematîk ên derveyî aqilan yên li ser girtiyên Kurd bi awayeke eşkere pêşkêşî me dike. Kurteya gotinê; fîlm rûdanên 30 salên dawî ji devê şahidan radigihîne me.

Çayan Demîrel

Derhêner Demîrel diyar dike ku pêvajoya fîlmê “5 Nolu Cezaevî” du salan ajotiye, di wê demê de wan bi 80 kesan re hevdîtin kirine û fîlm ji axaftinên 50 kesî pêkhatiye pê. Dozgerê serdema rewşa awarte Umît Kardaş, Ferîdun Yazar, Ralf Braunê Alman ku di Girtîgeha Diyarbekirê de maye, Ahmet Turk, Orhan Mîroglu, Recep Maraşli, Selîm Dîndar û Paşa Uzun çend kes in ku ji bo fîlm bi wan re hatiye axaftin. Herwiha di fîlm de malbat û parêzerên mexdûrên girtîgehê fikir û ramanên xwe vegotine.

Derhêner li ser reaksiyonên fîlm wiha dibêje: “Kesên di girtîgehê de razane, belgewarê sivik dibînin û rexne dikin. Lê temaşevanên normal gelek caran di nîvê fîlm de derdikevin. Ji ber ku qewimîn bi wan pir giran tê.”

Demîrel diyar dike ku bi hinceta pêşandana fîlm di warê tîcarî de ne guncav e, heta niha li Tirkiyeyê di sînemayan de nehatiye nîşandan. Lê belê ji bilî festîvalan, li gelek deverên Ewrûpayê fîlm hatiye pêşkêşkirin

Her çiqas Demîrel ji bilî fîlmên xwe yên bi navê “5 Nolu Cezaevî” û “38” ê ku li ser Qetlîama Dêrsimê ye, tê naskirin jî, wî di sala 2002’yan de tevî Alî Nakî Gundogdu, Ozcan Alper û Bariş Îldam biyografiya zanyarê felsefeyê Yilmaz Oner amade kiriye.

Şayanê gotinê ye ku belgewara “38”ê ji sala 2007’an ve li Tirkiyeyê qedexe bû. “Qedexe bû” dibêjim, ji ber ku roja me ji bo vê nivîsarê pê re hevdîtinek kir, qedexeya li ser fîlm rabibû! Dadgehê biryara xwe guhert û qedexebûna heyî rakir.

Yilmaz Guney, Metîn Erksan, Behman Gobadî sînemagerên ku li ber dilê Çayan Demîrel ezîz in. Demîrel li ser plan û projeyên xwe yên pêşerojê jî wiha dibêje: “Di demên pêş de dixwazim giraniya xwe bidim ser xebatên biyografîk.”

Fîlmên Çayan Demîrel heta niha li gelek festîvalan hatine nîşandan û gelek xelat wergirtine. Bo nimûne fîlm, di 46. Festîvala Porteqala Zêrîn a Antalyayê û di 21. Festîvala Fîlman a Enqereyê de Xelata Belgesela Herî Baş wergirtiye.

“5 Nolu Cezaevî” her hefte rojên sêşem-çarşem û pêncşeman li Beyogluya Stenbolê, li Atolyeya Şanoyê ya Seyr-î Meselê, saet di 19:00’an de tê nîşandan.

Derhêner: Çayan Demîrel, Berhemhênan: Ayşe Çetînbaş, Derhênerê Dîmenan: Koray Kesîk, Montaj: Burak Dal, Muzîk: Ahmet Tîrgîl

Seîdê Kurdî êdî bi Kurdî ye

Stenbol (Rûdaw) Pirtûkên Seîdê Kurdî ji aliyê du wergeran ve bo Kurdî hatin wegerandin û di nava dezgehên Weqfa Zehra’yê de hatin çapkirin.

Seîdê Kurdî yê ku ji navê wî jî nasnameya wî ya netewî diyar dibe, alimekî mezin ê Kurd e û gelek berhemên olî li dû xwe hiştin. Wi dogot ku, “Ez bi Kurdî difikirim lê bi Tirkî dinivisîm.”

Berhemên wî ligel ku heta niha li çil zimanî hatibûn wergerandin jî, heta demeke nêzîk li Kurdî nehatibûne wergerandin. Ev kêmasî bala du wergerên Kurd (Ayhan Meretowar û Merdan Newayî) dikişîne û dest bi wergerandina berhemên Seîdê Kurdî dikin.

Yek ji wergêrê berhemên Seîdê Kurdî, Merdan Newayî di derbarê sedema wergerandina berhemên Seîdê Kurdî de wiha dibêje: “Ji bo ku em xwe ji şerm û berpirsiyariya netewî û manewî xelas bikin, da ku em li wê dinyayê bikaribin li rûyê Seîdê Kurdî binêrin em ketine vê riyê û me dest bi van wergeran kir. Hindik maye hemû mirovahî ji berhemên Seîdê Kurdî sûdê wergirin, îcar ku sêwiyên Bedîuzzeman Kurd ji van berheman bêpar bimînin rewa ye!”

Derbarê dijwariya wergerê de jî her du wegêr jî diyar dikin ku ew zêde tengasiyê nakişînin; ji ber ku her çiqas berhem bi Tirkî hatibin nivisîn jî bi hişê Kurdî hatine fikirîn û lêkirin. Mînak Bedîuzzeman gelek gotinên Kurdî bêyî ku gotineke Tirkî di cihê wê de bikarbîne, rasterast wergerandiye Tirkî, ev yek jî wergerê hêsan dike.

Li ser pirsgirêka guhartina di berhemên Tirkî de hatine kirin jî, Newayî diyar kir ku wan xwe gîhandine tekstên orjînal û çi navên wekî “Kurd”, “Kurdî” û “Kurdistan” ku ji berhemên Tirkî hatine derxistin, di wergera Kurdî de li cihên wan hatine danîn.

Berhemên Seîdê Kurdî yên ku ji alî Ayhan Meratowar û Merdan Newayî ve li Kurdî hatine wergerandin, ji Weqfa Zehra’yê bi Kurdî çap bûne:

1) Munazarat (Werger Ayhan Meratowar, 2010)
2) Dîwana Herba Urfî (Werger Merdan Newayî, 2010)
3) Mûcizeyên Ehmedî (Werger Ayhan Meratowar2009)
4) Xutbeya Şamê (Werger Ayhan Meratowar, 2010)
5) Mûnacat (Werger Ayhan Meratowar, 2010)

Û berhema bi navê “Asar-î Bedîiye” (Berhemên Bedî’î) jî , ku ji gelek berhemên berhevkirî pêk hatiye li ber çapê ye.

Keçên ‘Tewar’ yekemên Cîhanê ne

Feysel Şêxanî Viyana

Di nav 27 grubên muzîkê de ku ji çend welatan beşdarî festîvala Viyana a Muzîka Cîhanê li Avusturyayê bûbûn, koma Tewar a keçan pileya yekem bidestxist. Di vê festîvala navnetewî de ku salane li paytexta Avusturyayê Viyana tê sazkirin, koma koral a keçan “Tewar” a bi Yekîtiya Jinên Kurdistanê ve girêdayî, xelata yekem wergirt.

Berpirsê Rojhilata Navîn ê festîvala muzîka klasîk li Viyana Dilşad Osman bo Rûdawê ragihand ku Festîvala Muzîka Klasîk ku salane li Viyana tê sazkirin, ji çend beşan pêk tê. “Ev beş wek korala keçan, zarokan, mêran û korala têkel in. Berpirsa koma korala keçan a Kurdistanê Komîko xan

Endamên Koma Tewar û Komîko (Çepê, li piya, yekem)

karîbû bi awayekî serkeftî komê berbi pêşve bibe, loma ji aliyê lîjneya nirxandina festîvalê di nav 5 koman de pileya yekem bidestve bîne.”

Festîval roja 2’ê Tîrmehê bi beşdariya 27 komên muzîkê yên koralê ku ji 16 welatan hatibûn, destpê kir û li hola Viyana ya herî mezin hatibû sazkirin. Dilşad Osman amaje da ku ji bilî Kurdistanê di festîvalê de koma korala keçan a welatên Çîn, Avustralya, Endenozya û Ukrayna jî beşdar bûbûn. Dilşad Osman ku berî du mehan hatibû Kurdistanê, diyar kir ku di dawiya festîvalê de Koma korala keçan a “Tewar” bi hevbeşî ligel hunermend Kîjan Brahîm Xan stran pêşkêş kirin: “Jiber tenê komên ku dibin yekem dikarin stranan bêjin.”

Mamosteyê ayînî li Helebce, Ebduldayim Hewramî:

Wê rojekê jinên Ewrûpa ji bo xwe sinetkirinê bibin rêz

Mele Hewramî radigihîne ku welatên Rojava bi qestî mijara sinetkirina jinan mezin dikin. Hewramî ji bo rêxistinên Îslamî yên Kurdistanê jî lidarxistina kongreyê pêşniyaz dike

Ebduldayim Hewramî

Rûdaw: Hî rayeke yekalîker derbarê sinetkirina keçan tune. Nerîna Yekîtiya Zanayên Musilman û Wezareta Ewqaf cuda ye. Raportên biyanî jî bi awayekî pir tund rexneyan li hebûna vê diyardeyê li Kurdistanê dikin. Raya we çiye?

Ebduldayim Hewramî: Gelo tenê sinetkirina jinan zererê digihîne laşê mirov? Gelo laşfiroşî, narkotîk, cigare û vexwarina meyê jî zererê nagihîne mirov? Musilmantiyê ew jî qedexe kirine. Welatên Rojava bi qest mijara sinetkirina jinan wilo mezin dikin. Li Ewrûpa sinetkirina mêran jî wiha lê hatiye kirin û dûre poşman bûn bi sedan kes ketin sire da ku bên sinetkirin. Wê rojek bê li civaka Ewrûpî jî, jin bikevin sire da bên sinetkirin. Li Kurdistanê em pir ji wê yekê ditirsin ku bi îbadetên olî ve girêdayî bin da kafir ji me aciz nebin. Li gor mezhebê Îmamê Şafiî, ku êdî li Kurdistanê qaçax dibe, sinetkirin erk e û her kesê cîbicîh neke gunehbar dibe. Loma sinetkirin erkekî olî ye û divê bê kirin. Rêxistineke Ewrûpî tê û li vê babetê dikole, nizanim çima nayên li çekên ku li me ketine û çend nexweşî belav kirine, nakolin.

Bi giştî nerînên Wezareta Ewqaf û Yekîtiya Zanayan dijber in. Herdu alî li gor dîtinên ola Îslamê daxivin, lê ev dijberî tê çi wateyê?

Yekîtiya Zanayên Olê fermanên xwe ji partiyê digre. Loma hejmareke zêde ya melayan bi yekîtiya navborî ve ne girêdayî ne, tevî ku rêxistina wan bi xwe ye. Yekîtiya Zanayên Olê du caran miriye, heta beriya demekê jî du Yekîtiyên Zanayan hebûn, yek girêdayî PDK û ya din jî girêdayî YNK'ê bû. Niha bûye yek, lê biryara wê ne di destê wê de ye.

Parlamenterekî Komela Îslamî dibêje heta ku jiyana melayan li ser xelkê bû azadtir bûn, lê dema jiyana wan ket ser hikûmetê, azadiya xwe ji dest dan?

Berevajî vê yekê, ti kes li Kurdistanê piştevaniya mamosteyên ayînê nake. Ger ne wiha be, şoreşa van mamosteyan kir, ti kesê din nikarîbû bike. Yekem kes ku li ser desthilatê westiyaye, mamosteyên olê ne. Lê guherîn dirust nabe, jiber îro mamosteyên ayînê kirine kertek û Îslamî û Sekûler li dijî wan in. Ji hemû aliyekî ve destên me girêdayî ne. Berî ku rojnameyên azad li Kurdistanê behsa gendeliyê bikin, li mînberên mizgeftan axaftin dihat kirin. Herwiha ez dikarim navên deh melayan bînim ku dijî Beesê gotar dane, ev şoreş e û hê berdewam e. Dîsa pirs dikim, kî exlaq û rewişt hiştine? Ger hefsar di destê desthilata Kurdî de be, wê keçeke ku şerm û hurmeta wê heye, nehêle. Dizanim azadî hatiye bertengkirin û mirov nikare ser mînberê hemû derdê dilê xwe vebêje, lê ev rastiyeke. Lê gelo mamosteyên olê bê erk in?

We li ser kongra Komela Îslamî gotarek nivîsî, hûn dikarin bêtir behsa vê mijarê bikin?

Kongre şoreş in û divê mêjiyên pîr bên avêtin û mejiyên ciwan û aktîf bên bilindkirin. Lê mixabin niha li Kurdistanê pêkhateya partiyên Îslamî û Sekûler wekehev in. Ti cudahî di navbera polîtburoya partiyeke Îslamî û yeke Sekûler de nemaye, ji bilî rêjeya pereyan a kêm û zêde.

Derdê kursî daye ser dilê Îslamiyan jî?

Îslamî bêtir ji Sekûleran guherîne. Di warê helwêstê de, partiyên Îslamî tirsonek in. Ger ne wiha ye, çima tu xelkê razî dike, divê tu tenê Xweda razî bike. Wê Çi bibe ger mamosta Selaheddîn Behaeddîn li jêr destê mamosta Elî Bapîr be, an berevajî? Yan Mamoste Sedîq. Wan hevdu nekuştine û destên wan bi xwîna hev sor nebûne. Çima nêzîkî hev nabin. Niha tenê derfetek ji bo Îslamiyan maye ku rabin û mala xwe sererast bikin. Bala xwe bidiyê, YNK û PDK'ê çiqasî dijminê hev bûn, lê niha dostên hev in. Partiyên Îslamî nikarin bibin yek û di helwêstên xwe yên dinyayî de pir serkeftî ne, lê lawaziya wan olî ye. Heta niha te sabûnek dîtiye ku wêneyê pîrjinekê li ser be? Te kovarek dîtiye ku wêneyê pîrejinekê mezin bike? Niha li Kurdistanê êdî hicaba rewa namîne.

Hejmareke ronakbîr û nivîskaran daxwaz ji Elî Bapîr kirin ku himberî êrîşa ku biribû ser sirûda niştîmanî Ey Reqîb daxwaza lêborînê bike. Hûn çawa berê xwe didin vê helwêsta emîrê Komela Îslamî?

Helwêsta Bapîr di cihê xwe de bû û rast bû.

Hûn Mele Kirêkar çawa dibînin?

Mamoste Kirêkar kesayetiyeke Îslamî ye. Hinek têbîniyên min li ser wî hene, lê xala erênî li ba wî ewe ku xwe ji dijayetîkirina PDK û YNKê nedaye alî û ji destpêka jiyana xwe û heta îro li ser vê rêyê maye. Jê re dibêjin terorist jiber ku sekûlerîzim qebûl nekiriye, em dikarin vê peyvê li ser PDK û YNK'ê jî bibêjin, jiber van ehrdu partiyan jî bi qasî Kirêkar xelk dehif dane ku hevdu bikujin.

Li gor we baş bû ku Bizava Îslamî, posta Wezareta Ewqaf wergirt?

Na, jiber ku ewqaf weqfa Îslamê ye û nabe ti kes destkariyê tê de bike. Lê ev weqf pir caran di karên ne rewa de tê cîbicîkirin, loma hemû gunehbar dibe, ne tenê wezîr, lê hemû kesên ku bi hêza wî çûne wir gunehbar dibin. Dibe ku ev weqf niha bo Mesîhî û Êzdiyan jî bên xerckirin.

Peyva we ya dawî ji bo Îslamiyan çi ye?

Pêşniyar dikim aliyên Îslamî kongrekê saz bikin û dil û malê xwe bikin yek. Rabûna Îslamî îro li Kurdistanê pir paşketiye û mijarên olî yên tê de pîr bûne. Divê di kongereyan de şoreş bên dirustkirin, ger wiha nebe baştir e ji niha ve em "fatîheyê" ser tevahiya partiyên Îslamî li Kurdistanê bixwînin.

Hevpeyvîn: Newzad Mehmûd

Wêneyê wî li ba yê jinên serqot nedeynin

Taman Şakir

Ev axaftin a mamosteyekî ayînî yê vî bajarî ye ku qebûl nake li ser rûpelên rojnameyan jî wêneyê wî li ba wêneyê jineke serqot bê danîn. Vêce nizanim ji bihêzbûna baweriya wî ye, yan nikare wêneyê xwe li tenişt wêneyê jineke serqot û modern bibîne ku dibe cenabê mamoste di dilê xwe de sed caran bi xeyala xwe çûbe ba wê!

Li Kurdistanê partiyên me taybetmendiyeke olî nedane xwe û hikûmet jî behsa sîstema demokrasî û mafên mirovan dike. Lê ti kes nikare ji mamosteyên olî re bibêje pist. Ji alîkî din ve, sedan rêxistinên civaka sivîl û navend û rêxistinên çandî hene û bi piştîvaniya hizb û hikûmetê hatine damezrandin ku mehane gelek pere ji wan re tê mesrefkirin, ji bo ku ev civak hema gavekê berbi şaristaniyetê ve here û xelkên wê hinekî rewşenbîr bibin û mal û milkên giştî biparêzin û rêz li ra û nerînên cuda bigrin û hevdu qebûl bikin…

Lê ev hewldan hemû bêsûd in. Hikûmet gelek pereyan dabeş dike û hinek kes bi wan dewlemend dibin. Xweda bidomîne, wan vîla û xaniyên xweşik û ciwan li ser hisabê sivîlkirina civakê ava kirin.

Em dizanin desthilata siyasî li Kurdistanê çawa birêve diçe, loma li vir behsa wê nakim, lê desthilata civakî û mejiyê civaka Kurd di destê mamosteyên ayînî de ye. Ev oldar dikarin vê havînê 16 hezar zarokan ji bo fêrbûna Quranê kom bikin, lê bawer nakim herdu wezaretên perwerde û rewşenbîrî û ciwanan karîbin karekî bi vî rengî bikin! Îro mamosteyên ayînî biryarê li ser hemû tiştekî didin, wek lixwekirina cil û bergan, babet û nivîsên kovar û rojnameyan, sirûda neteweyî û nebûna nerîna cuda û herwiha bê hebûna ti ayeteke Quranê desthilata xwe bikar tînin û biryara sinetkirina jinan didin. Dibêjin sunnet e.

Sedemê wêya jî di pileya yekem de bi rewşenbîrên vî welatî bi xwe ve girêdayî ye ku bi baweriya wan ev tişt hemû çanda Kurdan e û Îslam bi rêya wan tê parastin. Rewşenbîr jî wek mamosteyên olê deriyek ji bo diyalogê nehiştine, ne di navbera xwe û ne jî di navbera mamosteyên olê de. Loma jî hinek mamosteyên olê dixwazin wêneyên jinên serqot kirêt bikin. Lê mamoste ji wê yekê bê agahî ne ku jimareke zêde ya jinên sergirtî bi darê zorê van cil û bergan li xwe dikin, tevî ku ev mamoste bi xweî jî herdem dibêjin û dubare dikin 'zor di olê de tune'. Ji alîkî din ve, lixwekirina cilên dirêj û girtina serî ya ku cenabê we behs dikin, sîmbolên partiyeke siyasî ne û ne tenê ji bo xatirê Xweda ye. Xwedayê mezin em hemû tazî anîne dinyayê, ti kes ji me nuxumandî ji dayika xwe nebûye.

Dûre gelo li gor we, her jina serqot be divê xerab be û her jina nuxumandî divê baş be. Bi tenê Xweda dizane çi di dil û derûna mirov de heye, ger hûn nikarin jinên serqot bibînin, ev ji lawaziya baweriya we tê û giliyan li me nekin.

Em ji xwe bawer in. Kurd dibêjin, roja axiretê her mihek bi piyên xwe û her bizinek jî bi yê xwe ve tê daleqandin, êdî kes guneha kesî ranake.

Êzîdiyên Almanya dibêjin haya me jê tune

Laliş kopî nabe

Peristgeha Laliş dikeve Başûrê Kurdistanê, her sal hejmareke mezin a Kurdên Êzîdî wê ziyaret dikin

Silêmanê Alîxan Koln

Êzîdiyên derveyî welat red dikin ku wan hewl dabe kopiyeke Peristgeha Laliş li Almanya dirust bikin. Sernivîskarê malpereke Êzîdiyan jî dibêje "Di dema xwe de Saddam jî hewleke wiha dabû, lê serkeftî nebû."

Hefteya borî rojnameya Holandî 'Nederlands Dagblad' derbarê Kurdên Êzîdî yên rûniştvanên wî welatî raporek belavkir û tê de yekî gotibû ku "Li Almanya hewl tê dayîn ku kopiyeke Peristgeha Laliş bê çêkirin." Lê Êzîdiyên Almanya ji Rûdawê re ragihandin ku wan ev tişt ne bihîstiye û ew di wê baweriyê de ne ku "Çawa Mekke ya Musilmanan nayê kopî kirin, herwiha nabe Laliş a Êzîdiyan jî bê kopî kirin." Di heman demê de dibêjin nebûna peristgeheke Êzîdiyan li Almanya "valehiyeke ruhî" ji wan re dirust dike.

Di vê derbarê de Şêx Evdo Mutlu ku kesatiyeke Êzîdiyan e li Almanya, dibêje "Min qet ne bihîstiye ku wê Lalişek li vir bê avakirin." Wî herwiha got "Carnan tiştên gotin, lê paşê derew derdikevin." Şêx Evdo amaje da wê yekê jî ku tenê yek Laliş heye, wek çawa tena peristgeha Musilmanan li Erebistana Siudiyê ye, "Ya me jî li Kurdistanê ye. Wate ne mimkune du hec bên çêkirin." Şêx Evdo got ku malên Êzîdiyan dikarin bên çêkirin "Em ê alîkarî jî bidin, lê ez texmîn nakim ku avakirina Lalişê bê qebûl kirin, Mala Mîra û Civata Êzîdî jî wê yekê qebûl nakin."

Endamê Rêvebiriya Federasyona Komeleyên Êzîdiyan - FKÊ li Cellê ya Almanya, Salih Yalti, jî ji Rûdawê re got ku gelek tiştên pêwîstir hene, "Çima ew kes li wan tiştan xwedî dernakevin, çima li pey lobî û tifaqa xwe nagerin?" Yalti diyar kir ku ev tişt ne civaka Êzîdiyan, lê hin kes û aliyên siyasî pê radibin û haya wan ji ol û kulturê tune, ew dixwazin qezenceke aborî ji xwe re bikin û di wî warî de serkevin." Wekî din jî Salih Yalti diyar kir ku başiya vê yekê jî heye, "Ji ber nîşanên mirov li ku derê hebin baş e, mirov lê dicive û hevdu lê dibîne."

Îlyas Yanç ji Komeleya Êzîdiyan li Oldenburg bi heman şêwe difikire û dibêje "Ji ber nebûna ziyaretan valahiyeke ruhî çêdike." Herwiha dibêje "Çêkirina Lalişê karekî zehmet e, ji ber ku taybetmendiyên Lalişê hene, ew cihê xas û şêxane, herwiha cihên pîroz li wir in." Yanç dibêje çêkirina ziyaretan baş e, lê ku navê Lalişê lê bikin ew ne dirust e.

Sernivîskarê Malpera Laliş.de, Mecîd Heso, jî diyar kir ku hebûna peristgheke Êzîdiyan li Almanya baş e, lê organîzekirina rêxistinên Êzîdiyan ji her tiştî girîngtir e, "Ji ber ku hejmareke zêde ya Êzîdiyan li Almanya dijîn û xetera asîmîlasyonê li ser wan heye." Mecîd Heso eşkere jî kir ku ev çend sal in ew hewla sazkirina konferansekê didin, lê nikarin, "Vêca em ê çawa peristghehê çêbikin?" Sernivîskarê malpera Laliş.de amaje da wê yekê ku berê rejîma Saddam jî hewl da peristgeha Laliş li kêleka peristgeha Şerfedîn li Şengalê ava bike "Ji ber ku Laliş di destê Hikûmeta Kurdistanê de bû û wan ne dixwest Êzîdî biçin cem Kurdan, lê pêk nehat û pêk nayê jî, ji ber mesele ne avahiyek e, mesele pîrozî ye. Mirov nikare cihekî avake û ji xelkê re bibêje werin pîroz bikin. Mercên pîroziyê hene, pîroziya Lalişê jî ne ji wê yekê tê ku avahiyek li wir heye, ew pîrozî ji hezaran salan tê, ew berê peristgeha Mîtrayî, paşî Zerdeştî, Xiristiyanî û Musilmanan bû, paşî dîsan ya Xiristiyan û Êzîdiyan. Wate giringiya wê ya dîrokî heye."

Nêzîka sed hezar Kurdên Êzîdî li Almanya dijîn û rola hejmareke wan di nav civaka Almanî û Ewrûpî de heye. Wek mînak Feleknas Uca ku du geran endama Parlamena Ewrûpa bû, hinek ji wan jî bêjerên kanalên televizyonî ne û lîstikvanên tîmên navdar ên van welatan in. Heso di wê baweriyê de ye ku kesên dixwazin vî karî bikin armanca wan ne pîroziya ol û xizmeta Êzîdiyan e "Ez dibêjim baştir e li Almanya lobiyek bê çêkirin û li gor yasayên vê dewletê em bixebitin, lê pêşdebirina aliyê olî di roja me ya îro de ne giring e, aliyê Kurdistanî û mirovî zêdetir giring e, lê ne ku em civakekê bînin û bi olê ve girêbidin."

"Ti cihên din nabin Laliş"

Rêvebirê Karûbarên Ola Êzîdiyan li Wezareta Ewqaf û Karûbarên Olî ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê, Xeyrî Bozanî, di wê nerînê de ye ku "nabe Laliş li ti cihên din bê kopîkirin." Bozanî herwiha got "Laliş qibleya Êzîdiyan e, Laliş li welatê me ye ku ew jî Kurdistan e, lê Almanya ne welatê me Êzîdiyan e. Herwiha ji bilî pîroziya Lalişê ya olî, ew şûnewarekî giring ê dîrokî û şaristanî yê Kurdistan û navçeyê ye, loma ti cihên din nabin Laliş."

Xeyrî Bozanî

Bozanî behsa Kurdên Êzîdî li Ermenistan û Gurcistanê kir ku peykerên Teyr Tawûs wek sîmboleke olî dirust kirine û got ku "ew tiştekî asayî ye, lê ew nabe qîble û Laliş a pîroz."

Xeyrî Bozanî behsa bê îmkanên Rêvebiriya Karûbarên Ola Êzîdiyan di warê alîkarîkirina Kurdên Êzîdî li cîhanê ji bo dirustkirina malên Êzîdiyan, kir, lê got "Ger daxwaziyên wiha ji me re bên, em ê bidin Serokatiya Civata Wezîran û Serokatiya Herêma Kurdistanê."

Tendirustî

Roviya Qalind (Kolon)

Dr. Necla Dursun*

Girîngiya roviya qalind di bedena mirovan de ji bo jiyaneke xweş û bi tendirustî wek her organekê mirova taybetiyek wê jî heye.Roviya qalind jî ew organeke ku di bedena mirov de rolekî girîng dilîze.

Hun dikarin hinek roviya qalind bidin nasîn?

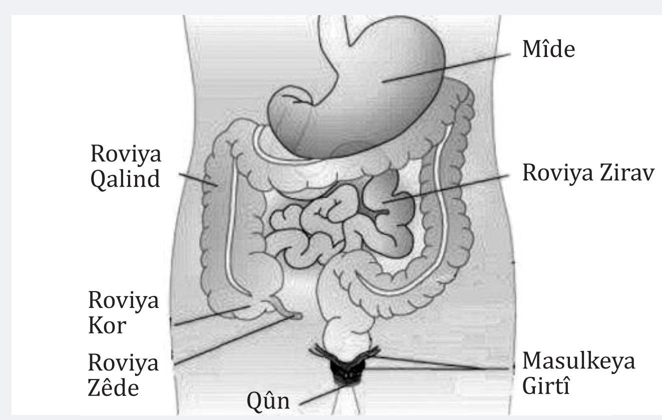
Dr. Necla Dursun: Wek tê zanîn di bedena me de 2 rovî hene, yek jê roviya qalind e û yek jî ya zirav e. Ezê li ser roviya qalind rawestim. Roviya qalind an jî stur bi paşiya roviya ziravve ye, yanî bi hevdu ve girêdayî ne. Dirêjiya roviya qalind 1,5 m.

Karê roviya qalind çî ye?

Roviya qalind karê wê cudakirina av û xwê ye. Piştre jî tiştê ji ber mayî ango yên ji bo bedenê ne pewîstin in, wan jî dişîne cihe destava mezin. Di roviya qalind de bi hezara mîkrope ji fonsyonere pêwîst hene, ew jî gaz çê dikin ji ber wê yekê ye ku ji destava mezin bînek ne xweş tê.

Çi nexweşiyên roviya qalind hene?

Hindek nexwşiyên kronîk hene wek hinav çûyîn, kolîtîs ulseroza sedemên wan na hîn bi awayekî zanistî ne hatine fahm kirin. Lê çend nîşanê wek mînak mirov bide sancî, arandin û hinav çûyin. Ji bo çareseriyê derman alîkarî dike, lê bi tevahî sax jî nabin. Tenê rêyek heye ku bi tevahî sax bibin ew jî emeliyat e. Wekî din jê re dibêjin kizika roviya bi gelek mirovanre piştî temenê 40 salî di nava roviyan de tiştên weke kizikên biçuk (di-

vertikel) çêdibin. Ev kiz ne xeternak in, lê belê ku xwîn ji wan bê an jî mîkrop wan enfeksyon bikin, wê demê pêwîst e li nexweşxaneyê bên tedawîkirin. Nîşanê wan jî, xwîn tê an jî gelek arandin û sanciyên dijwar çêdibin.

Pençeşêra roviya qalind ji sedî çiqas çêdibe?

Ji hemî rengê pençeşêra ya herî pir di roviya qalind de tên dîtin, ji sedî 95 e. Di serî de hîn nebûyî pençeşêr wek girêkek biçuk e, bi latînî jê re dibêjin polypen. Ev jî bi piranî piştî 50 salî û wê de çêdibe ji ber wê jî piştî 50 salî pê de mirov dikarin kotrola bi şêweyê endoskopê/koloskop bibi. Dema ku teşhîsa pençeşêrê zu were kirin ji bo çareseriyê jî şans pirtir e. Ku dereng bê dîtin şansê saxbûnê kêm dibe, lê dîsa jî ne bê care ye. Hingê em rêbaza emeliyat û kêmoterapî bi kartînin. Ez di xwazim bahsa nîşanê wê jî bikim, Xwîn di nava destava mezinde ye, an jî hinav çûyîn û qevizbun (die Verstopfung) ev hemî piştî hev çêdibin.Û carna jî destava mezin wek pênûsê zirav dibe.

Ev nexweşî herî pir li Ewrupa an jî li Kurdistanê heye?

Ev nexweşî bi gumana min li Ewrûpa û Kurdistanê weke hev gelek tê xuyakirin, lê li Kurdistanê he sîstema îstatîstîk tune, Ji ber wê mirov nikare bi tevahî bêje çiqasî û çi nexweşî hene.

Amadekirin: Zelal Çelîk

** Dr. Necla Dursun ji Bakurê Kurdistanê ye û li Almanyayê dijî. Pizîşka giştî ye.*

wp-irak.de berê bazirganên Alman dide Îraqê

Sîrwan H. Berko Berlîn

Wp-irak kurtiya "Wirtschaftsplatform Irak" e, ango "Platforma Bazirganiyê ya Îraqê." Ev malpera ku navenda wê li Berlînê ye, ji adara 2009'an ve xebata xwe dike.

"Herr Kurth will in den Irak" (Birêz Kurth dixwaze biçe Îraqê). Ev servivîsa rêzexelekekê ye, ku bazirganê Alman Michael Kurth ldi malpera "wp-irak.de" de li ser ezmûna xwe ya ligel Iraqê dinivîsîne. Ew dixwaze li Iraqê nivîsgeheke endezyariyê veke û bi projeyên ji Ewropayê di avakirina Iraqê de alîkar be û qezenceke aborî bike.

Sven Recker sernivîserê wp-irak.de ye. Li gor rojnamevanê 37 salî derfetên mezin li Iraqê hene, ku bazriganên Alman ta niha nas nekirine. Ew dibêje ku agahiyên li ser Iraqê û "bi taybetî baweriya bi Îraqê li cem Almanan hema bêje peyda nabe". Ji ber vê yekê Platforma Bazirganiyê ya Îraqê çêbûye, "da ku vê valahiyê dagire." Komek rojnamevanên Alman û Îraqî di vê malperê de dixebitin. Recker dibêje ku armanca sereke ya vê malperê ew e ku "agahiyên bingehîn pêşkêşî şirketên Alman bikin, da ku ji bo demeke dirêj bi Îraqê re bazarê bike." Kesê ku serdana wp-irak.de dike, ne tenê rastî nûçe, raport û hevpeyvînan tê, ew herwiha agahiyên li ser warên bazirganiyê li Iraqê û projeyên bazirganiyê jî dibîne. Ku Wezareta Derve ya Alman piştivaniya aborî dide vê malperê, nîşana wê yekê ye ku hikûmeta Alman dixwaze çavên şirketên Alman ji derfetên bazirganiyê li Îraqê veke. Çendîn ev yek armanca sereke ya vê malperê ye, lê Sven Recker dixwaze herwiha balê bikişîne ser aliyên nerênî li Iraqê. Ew dibêje: "Mirov nikare wiha bike ku li Îraqê hertişt qenc e. Em naxwazin propaganda bikin, em dixwazin di çîrokên xwe de bê li Îraqê çi pêk tê û çi pêk nayê."

Ji çepe: Henrik Ahrens, Lilli Oberndorfer, Elisabeth Schmidt û Sven Recker

Dora bîst ta sî peyamnêr ji Iraqê van çîrok û agahiyan dişînin navenda li Berlînê. Li Berlînê şeş kesên sereke di malperê de dixebitin. Lîlî Oberndorfer yek ji wan e. Wê li Almanya û Sûriyê rojhilatnasî xwendiye û bi erebiyeke mîna xelkên Sûriyê diaxive. Oberndorfer berpirsyara beşê nûçeyan e. Ji bo xebata xwe wê serdana Kurdistanê kiriye. Dema ew behsa serdana xwe ya li Hewlêrê dike, kêfxweşî dibe. Ew dibêje ku weke jinek jê re gelekî giring e, ku "mirov dikare bi şev jî li kolanên Hewlêrê bigire bêyî ku mirov rastî ti kêşeyan bê." Lê ew rexne dike ku li Îraqê bi giştî û li herêma Kurdistanê jî dezgehên hikûmî û fermî kêm agahiyan li ser karûbarên xwe diweşînin: "Malperên wezaretan hema bêje kar nakin. Ku ew tiştekî diweşînin, ew vê yekê pir dereng dikin, ku gelek caran kesek nikare sûdê ji wan agahiyan bigire."

Lîlî Oberndorfer bi taybetî behsa agahiyên ser proje û munaqeseyan dike. Ji ber ku di malpera wp-irak.de de agahiyên li ser proje û munaqeseyan jî tên weşandin, pêwîstiya vê malperê bi agahiyên di dema xwe de heye. Tenê eger agahî zû belav dibin, şirketên Alman dikarin beşdarî van projeyan bibin, wek Henrik Ahrens. Ahrens nû ji Kurdistanê vegeriyaye û dixwaze di demeke nêzîk de dîsa biçe Hewlêrê. Li gor wî sedema ku şirketên Alman kêm bazirganiyê li Îraqê dikin, ev e: "Ew ne li pereyên bilez digerin, li xebata dem dirêj digerin. Ji ber ku rewşa siyasî bi rewşa ewlekarî ve girêdayî ye, şirketên Alman bitirs in." Henrik Ahrens û hevkarên xwe dixwazin vê tirsê kêm bikin. Sven Recker dibêje ku hin dem pêwîst e ta ku şirketên Alman di Îraqê de bi cî bibin. "Lê her ku diçe, şirket bêtir dibin û hêviya me ew e ku rojek bê û êdî pêwîstiya malpera me nemîne." Dibe ku hingî "Herr Kurth" jî ji kêşeyên rotîna li Îraqê xelas bûbe.

Sala borî 132 hezar tûrist serdana Kurdistanê kirin

Tracey Shilton Hewlêr

Dema mirov li ser cîheke xeweşik difikire, nabe mirov Îraqê jî bixe nav wê lîsteyekê ku malbateke Rojava bixwaze geşta wî welatî bike. Lê li gel zêdebûna hejmara berhemhênerên biyanî li Herêma Kurdistana Îraqê, ofîsa geştyarî bazareke veşartî li "Îraqeke din" ji xwe re peyda kiriye.

Ew ewlehiya ku ev çend sal in li Bakurê Îraqê heye, bala hejmareyek zêde ya bazirgan û berhemhêneran kişandiye ku bazareke nû peydabikin û pereyên xwe li aboriya vê deverê bikarbînin.

Li gor statîstîkeke Wezareta Şaredanî û Geştûguzar a Herêma Kurdistanê, hejmara geştyarên sala borî ya herêmê gihaye 132 hezar. Ev jî li gor du salên borî ji sedî 146 zêde bûye.

Ji aliyekî ve xweza û ji aliyê din mêvandariya Kurdan bala tûrîstan dikişîne

"Em bala geştyarên Rojavayî dikşînin ser xwe"

Shanon Skirt yeke ji endamên heyeta damezrêner a şîrketa "Kurdistan Adventure." Ew şîrketa geştyariyê tenê li Herêma Kurdistanê kar dike û di destpêka îsal de li bajarê Silêmaniyê dest bi xebatên xwe kiriye. Skirt amaje da wan herêmên ku hê ji aliyê geştyaran ve nehatine vedîtin û got ew bala geştyarên Rojavayî dikşînin ser xwe: "Ez hest dikim ku niha xelk bi xwe tê vir, bi çavên xwe temaşe bikin ka Kurdistan çi ye. Ew dixwazin yekemîn kes bin ku wê yekê bibînin."

Sala 2007'an bêtiriya geştyarên biyanî li Kurdistanê xelkê wî welatî bi xwe bûn. Li gor rapora şîrketa Euromonitor ku şîrketeke navdewletî ye û xebatên wê taybet in bi warê belavkirina zanyariyan li ser bazar û aboriya cîhanê, hejmareyek berbiçav a geştyaran jî Îranî ne, lê niha geştyarên Rojavayî zêde bûne.

Xwezaya bêdew û gelê mêvandar

Petrisha Boyar a 73 salî ku mamosteya werzişê ye li Amerîka, meha borî li gel şîrketa "Kurdistan Adventure" hatiye Kurdistanê. Wê da zanîn ku bedewbûna xwezayê û mêvandariya xelkê ew matmayî kiriye: "Ez bi wê taybetmendiya xelkê Kurdistana Îraqê ecêbmayî mame ku rûmetê bi nasnameya xwe dikin." Petrisha Boyar dibêje hebûna rêberek geştyarî geşta wê asantir kir, lê "Pêwîst e mirov bikare pirsgirêka ziman jî çareser bike."

Şîrketa Euromonitor pêşbînî kiriye ku hejmara geştyarên Herêma Kurdistanê di sê salên dahatû de bi qasê ji sedî 22 di salê Li gel wê yekê ku niha neh hêlên esmanî yên cîhanî geştên berdewam ji bo Herêma Kurdistanê dikin, di vê dawiyê de Lufthansa ya Almanî jî geştên xwe destpê kirin û Îtihad a Emaratê jî di dahatûyeke nêzîk de geştên xwe destpê dike.

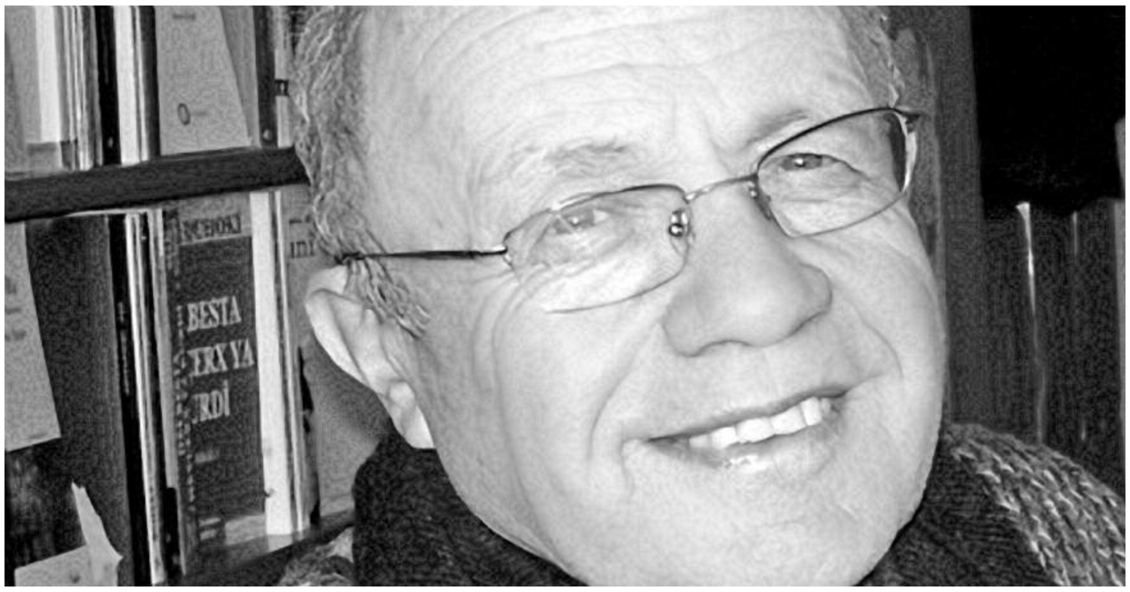
Dîmena çêkirina hotel û bazarên nû tên xuyakirin û biryar e li bajarê Hewlêrê Hotela pênc estêr a Rotana di meha Îlon a îsal de bidawî were. Bi baweriya Rêveberê Giştî yê Hotela Rotana, Thomas Toma, ji niha ve gelek daxwaz ji bo çêkirina hotelên mezin li wê Herêmê hene.

Serdana turîstan aboriya herêmê xurt dike

Wezîrê Şaredarî û Geştuguzar, Semîr Ebdula, diyar kir ku geştûguzar di warê aborî de qezenceke zêde dide Herêma Kurdistanê, yekem ji ber dahata geştûguzariyê û dûyem jî ji ber çêbûna derfetên zêde ji bo berhemanîn û bazirganîkirinê: "Berfirehbûna warê geştyariyê peyamek e ji bo cîhanê ku Herêma Kurdistanê cuda ye û ne wek beşên din ên Îraqê ye. Ev jî nasnama kultûrî û Kurdî ji bo welatên Rojava û mêvanan e."

Li gor Skirt felsefa Kurdan ya rakişandina geştyaran bo nav xelkê xwe, wê ji Kurdistanê di dahatû de bibe pêkhateyeke serkeftî. Skirt axaftina xwe wiha bidawî anî: "Rewşa ewlehiya vir gelekî baş e û xelkê wê cihê baweriyê ne û buhayê alavan gelek guncav e, ji bo vexwarinê jî bîra hene! Ez bawer im Hikûmeta Herêma Kurdistanê hêdî hêdî xwe tîne pêş û ev jî tenê destpêk e."

Nuştoxanê Kurdan paştgirî da
Îsmaîl Beşîkçî

Îsmaîl Beşîkçî

Dîyarbekir (Rûdaw) Grûbêk nuştoxanê Kurdan derheqê Îsmaîl Beşkîçî de abîyayîşê mehkema protesto kerd û paştgîrî da Îsmaîl Beşîkçî.

Seke yeno zanayene, yew nuşteyê Îsmaîl Beşîkçî ke bi sernameyê "Heqê tayînkerdişê îstîqbalê neteweyan û Kurdî" ke kovara Çagimizda Toplum ve Hukuk ke weşana Komela Huqûqkaranê Hemdeman a Îstanbulî (İstanbul Çağdaş Hukukçular Derneği) ya de weşanîabî. Bi sedemê ke nê nuşteyê de propagandaya PKK ameya kerdene, vera ey dewa amebî akerdene û heşt serrî û nêm ceza yena waştene.

Îdîanameya ke hetê dozgerê komare yê Îstanbulî ra amade bîya de yeno vatene ke nuşteyê Îsmaîl Beşîkçî de îfadeyê sey "Kurdî bîy 200 serrî ke seba azadî, seba welatêkê azadî mucadele kenê, bedêl danê... Sûrîye, Îran û Tirkîya Kurdan bi zordarîye îdare kenê." estê.

Îdîanamede yeno vatene ke Îsmaîl Beşîkçî nuşteyê xo de vato, "Vera prosesê na zordarî û zulmî de mucadeleyê Kurdan heqêko meşrû yo" û bi no qayde cebr û şîdetî teşwîq kerdo, propagandaya rêxistine kerda.

Îdîaname de teleb beno ke Îsmaîl Beşîkçî û mudira karê nuştişî ya kovare Zeycan Balci bi heşt serr û nêm cezaya hepsî bêrê ceza kerdene.

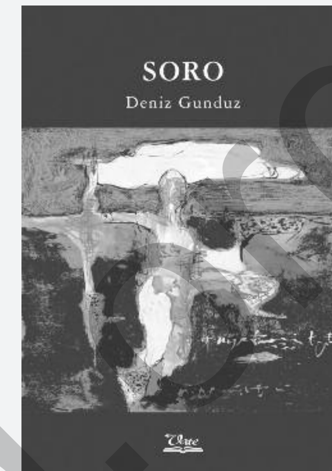
Naye ser o grûb nuştoxanê Kurdan seba ke paştgirî bidê Îsmaîl Beşîkçî û kerdenanê dewlete protesto bikerê, yew beyanat vila kerd. Nuştoxê Kurdan beyanatê xo de vanê: "Îdareyê Komara Tirkîyaya kolonyalîste ke nê serranê peyênan de îda kena do tedaya ke azadîya xoîfadekerdişî ser o esta hewano la sey gelek babetanê bînan na babete de zî sozê xo de nêvindena û tedaya ke fikrî ser o esta dewam kena."

Beyenatê nuştoxanê Kurdan wina dewam keno: "Numûneyanê tewr peyênan yê na teda ra yewe na ya ke Serdozgerîya Komare ya Îstanbulî derheqê sosyolog Îsmaîl Beşîkçî de dewa akerda. Na dewa seba nuşteyê bi sernameyê "Heqê Tayînkerdişê Îstîqbalê Neteweyan û Kurdî" yê Îsmaîl Beşîkçî abîya. Ê ke dewleta kolonyalîste îdare kenê, seba ke ey fikrê xo nuştêne, înan Îsmaîl Beşîkçî hewtês serran ra vêşêr zindanan de tepîşt la hîna zî destê xo gîraneyê ey û mehkumanê 'sucê îfadekerdişê fikrî' ra veranêdayo. Ganî êdî fehm bikerê ke bi nê tewir tedayan vernî ro îfadeyê fikrî nêno girewtene."

Nuştoxê Kurdan peynîya beyanatê xo de zî wina vanê: "Ma nuştoxê ke nameyê ma cêr ra nuşte yo, ma tedayê winasî ke Îsmaîl Beşîkçî û kesê bînî ke fkrê xo îfade kenê ser o estê protesto kenê û ma danê zanayene ke ma kîşta înan de yê."

Nê nuştoxan beyanat îmza kerdo: Malmîsanij, J. Îhsan Espar, Paşa Uzun, Tehsîn Sever, Haydar Işık, Mahmûd Lewendî, Roşan Lezgîn, Deniz Gunduz, Sidqî Zîlan, Seyîdxan Kurij, Said Aydoğmuş, Zinarê Xamo, Îbrahîm Güçlü, Nezîrê Cibo, Remezan Pertew, Seîd Veroj, Mehmud Nêşite, Adnan Ferat, Weysel Aydeniz, Munzur Çem, Murad Celalî, Mela Cumayo Babij û Serdar Roşan.

Deniz Gunduzî ra Yewna Roman: Soro

Deniz Gunduzî ra Yewna Roman

Îstanbul (Rûdaw) Romannuştoxo tewr verên yê kirmancan Deniz Gundizî romanê xo yê diyin Soro zî weşana. Bi no qayde Soro beno romanê çarine yê kirmanckî. Romanê Soro no amnan Weşanxaneyê Vateyî ra weşanîya û 525 rîpelî yo. Romano tewr verên yê kirmanckî Kilama Pepûgî (Anqara, 2000), yê diyine Gula Çemê Pêrre (Îstanbul, 2007) û yê hîrêyine zî Zifqêra Berî (Îstanbul 2009) yo.

Esas Soro nameyê qaremanê romanî yo. Mekanê romanî mintiqaya Mûşî, bi taybet derûdorê Gimgimî yo. Roman winî dest pêkeno: "Deşta Uskura de hez û dereyan de wewre ginaybî piro, pul-pul belekî kewtîbîy erd. Deşte sey yew uskuraya sipî û hîraye mîyanê Koyanê Şerefdînî û Bingolî de rojhelat û rojawanî ser de bîyêne ra hîra. Derûdormeyê na uskura de bi desan dewî nîyîyaybîy ro. Nê dewan kî nika sey belekanê deşte sîya kerdêne, sewbîna her ca binê vewre de bî."

Babeta romanî babetêka aktuel a. Qalê şerê bênetîceyî yê nê serranê peyênan beno ke senî welatê Kurdan, sosyalîteya miletê Kurdî têser û têbin ra bî. Roman de her çî zinde û rastkên o. Hende rastkên o ke merdim vano qey qaremananê romanî ra yew qareman o û rast a ke nika ha mîyanê atmosferê şerî de.

Deniz Gunduzî romanê xo de ziwanêko fesîh û hende zî dewlemend şuxulnayo.

Boya vilika gulasmîne stresî bena

Boya vila gulasmîne de madeyê musekînîye esto

Dusseldorf (Rûdaw) Netîceyê cigêrayîşanê îlmî de tesbît bîyo ke boya vilika gulasmîne (yasemîne) wayîrê taybetîyanê musekînîye ya.

Zanyaro alman Hans Hutî netîceyê cigêrayîşanê îlmî de tesbît kerd ke boya vilika gulasmîne qasê îlacanê musekînan tesîr kena. Na babete de Hans Hut vano, herinda îlacanê hewnî yan yê asabîyetî de merdim şêno vilika gulasmîne ra îstîfade bikero.

Hans Hutî cigêrayîşê ke Unîversîteya Duseldorfî yê Almanan de cigêrayoxan reyde kerdê de tesbît kerd ke boya vilika gulasmîne de qasê îlacanê musekînan madeyê ke merdimî sakîn kenê estê.

Cigêrayoxanê almanan netîceyê cigêrayîşanê xo keyepelê kovara Biolojika Chiemstri de weşanayo. Meqaleya cigêrayoxê almanî de yeno vatene, ferqê mîyanê îlacanê musekînan ke tedawîkerdişê psîkolojîkî û hewnî de yenê gurênayene tena kêmî yan vêşîya dozajê înan o.

Hans Hut vano, ma merreyan ser o zaf ceribnayîşî kerdîy û ma tesîrê musekînîya gulasmîne îsbat kerd. Cigêrayîşan de ma dî, merreyê ke gulasmîne boye kenê tavilî sakîn benê.

Hans Hut vano, eke odaya rakewtişî de qevdêk gulasmînî estbê tu zerarêkê xo çin o, bîlaeks zaf faydeyê xo esto.

Komela Heqanê Merdiman nameyê xo kerd Kurdkî

Mêrsîn (Rûdaw) Şaxa Mêrsînê ya Komela Heqanê Merdiman nameyê bi îngîlîzkî lewheyê xo ra vet û herinde de Kurdkî (lehçeya kurmanckî) nuşt.

Serekê şaxa Mêrsînî ya Komela Heqanê Merdiman Elî Tanriverdî derheqê vurnayîşê nameyê komele de va, "Seba ke têkilîyê ma yê mîyanneteweyî estê coka nameyê komele bi Tirkî û îngilîzkî nuşte bi. La kesê ke Mêrsîn de muracatê komela ma kenê, zafaneyê înan Kurd ê. Kesê ke sey mexdûran muracatê komele kenê ziwanê înanê dayîke Kurdkî yo coka ma serê lewheya komela xo ra îngilîzkî wedart û kîşta Tirkî de Kurdkî nuşt."

Elî Tanriverdî qiseykerdişê xo de wina dewam kerd: "Qedexeyan ra wetêr ma bi hawayêko fiîlî çîyêko rast û meşrû kerd. Ganî êdî Kurdkî her war de bêro şuxulnayene. Ma mucadele kenê ke her kes ziwanê xo yê dayîke de perwerde bivîno. Eke ma nê mucadeleyî kenê, a game ganî ma xo ra bidin dest pêkerdene."

Elî Tanriverdî qiseykerdişê xo de va, "Sey komele şubeyê ma no war de destpêk o. Ma gurenayîşê Kurdkî da dest pêkerdene. Ma wazenê heme rêxistinê cematê sivîlî yê mintiqayanê ke Kurdî tede ciwîyênê zî êdî lewhe û amblemanê xo de Kurdkî binusê."

Ew hilbijartinên ku Îraq xistin kaosê

Kamîran Qeredaxî*

Ji bilî peyva kaosê, zehmet e pênaseyek ji bo rewşa niha ya Îraqê bê dîtin. Jiber dema gera borî ya parlamen xilas bû, lê parlamenê nû hilbijartî heta niha nikare desthilata xwe wek dezgeheke yasadanînê bikar bîne. Encûmenê serokayetiya komarê û Civata Wezîran ku li gor destûr desthilata cîbicîkirinê pêk tînin, ji bilî xilasbûna dema wan, berevajî parlamenê nû hilbijartî, karê xwe berdewam dikin. Encamên hilbijartinan berevajî bûne: Yên serketî bi ser neketine, yên binketî jî biser ketine!!

Hilbijartin bûn sedema serkeftina çar lîsteyên sereke. Hemû lîst dibêjin tu hêlên wan ên sor himber lîsteyên din nînin û dikare li gel hinekan an hemuyan hikûmetê pêk bînin. Ya giring lihevkirina du lîsteyan yan zêdetir e heta hejmara pêwîst a dengan li parlamen kom bike ji bo hilbijartina Serokê Parlamen, Serkomar û Serokwezîr. Êdî pirsgirêk çiye ger kes ne dijî kesî be û hemû alî tekez dikin ku dijî mezhebperestiyê ne?

Ji tevahiya kursiyên parlamen ku 325 in, Lîsteya Îraqiye hejmara herî zêde bidestve anîn "91 kursî", Dewleta Yasa "89 kursî", Îtîlafa Niştîmanî "71" û Hevpeymaniya Kurdistanî "43" kursî ku dûre bûne 57, piştî ku PDK û YNK'ê li gel Tevgera Goran, Yekgirtû ya Îslamî û Komela Îslamî lihev kirin û bi navê "Îtîlafa Fraksyonên Kurdistanî" hevgirtinekê pêk anîn.

Ev xalên li jêr rêyên vedîtina çareseriyê ne, lê ew jî ne bê mîn û dav in;

Yekem: Îtîlaf, Yasa û Kurdistanî ku wê bibin 217 kursî. Ev rê liber hilbijartina berendamê "Kurdistanî", Celal Talabanî, ji bo posta serkomariyê xweş dike, lê Tevgera Ehrar "Sedir" ku 40 kursiyên wê hene, hêleke sor daniye ser kesayetiya serokwezîrê niha, Nûrî Malikî, ku nabe bê derbaskirin. Wekî din, di nav Îtîlafê de du berbijar ji bo posta serokwezîr hene; cîgirê niha yê serokkomar, Adil Ebdulmehdî, û serokwezîrê berê, Îbrahîm Caferî. Lê ev jî nikare bê cîbicîkirin jiber hevpeymaniya Şiî-Kurdî tê wateya paşguhxistina Sunniyan.

Dûyem: Îtîlaf, Îraqiye û Kurdistanî ku wê bibin 219 kursî: Ev eger jî pirsgirêkên mezin lixwe digre. Îraqiye postê serokayetiya wezîran ji xwe re dibe, serokkomarî jî ji kandîdê Kurdistanî re misoger dibe, serokayetiya parlamen jî ji Îtîlafa Niştîmanî re dimîne. Wate ti serokatî ji Sunniyan re naçin. Ev jî çareseriyê zehmet dike.

Sêyem: Dewleta Yasa, Îraqiye û Kurdistanê 237 kursî: Dijwariya vê egerê ewe ku posta serokwezîr ji bo serokê Lîsta Îraqiye, Eyad Elawî, diçe. Li gor hin nîşanan derfeta pêkhatina vê yekê zêdetire. Jiber piştevaniya Amerîkî û Tirkan û hinek aliyên Ereb, lê li şûna çareserkirina pirsgirêkan, ev piştevanî pirsgirêkên zêdetir dirust dike.

Helbet pêkhatina vê yekê tê wateya cudabûna Dewleta Yasa ji Hevpeymaniya Niştîmanî û dirustbûna derzeke kûr di dîwarê bereya Şiiyan de. Ji alîkî din ve jî Kurd hest dikin ku ev lihevhatin li ser hisabê wane, bi taybet piştî ku Cîgirê Serokê Amerîka, Joe Biden, di serdana xwe ya dawî de ji bo Bexda, çareseriyek pêşkêş kir ku Malikî bibe serokwezîr û Elawî jî bibe serkomar. Vê yekê serkirdeyên Kurd dehif dan gelek daxuyaniyan bidin û pêdagirbûnê li ser bidestxistina postê serkomar wek mercekê ji bo lihevkirina wan li gel aliyên din dupat bikin.

Lê ev ne cara yekemîne ku Îraq dikeve rewşa kaosê, her car jî aliyên Îraqî di navbera xwe de li ser bingeha lihevkirinê "tewafuq", çareseriyê dirust dikin, lê ne çareseriya ku ji aliyê lîstikvanên mezin ên derve tê sepandin.

** **Kamîran Qeredaxî** vê kuncikê bi zimanê Erebî her yekşem di rojnameya "El-Heyat" a Brîtanî de belav dike û wergera wê ya Kurdî bi lihevhatin li gel nivîskarî di Rûdawê de tê weşandin. Ev gotar naveroka gotareke dirêj e.*

Mîrê bendan Erdogan

Can Dundar
Milliyet

Serokwezir doh dema bi serokê bajaran re axifî, ji kîja gotina wî re çepik lêxistin?

"Bi guhertina Makezagonê wê ji 12 Îlonê hesab bê pirsîn."

Xuyaye ku di bingeha wan de hassasiyetek wisa heye.

Gelo ji mirov re napirsin, "Hê rojek berê we çima daxwaziya serokê CHP'ê ya, 'Ka werin em vê bendê ji sedî 10'an daxînin' red kir?"

Benda hilbijartinê ya sedî 10'an zarokê 12 îlonê ye. Jidayîkbûna wê 1983 ye.

Armanc ew e ku, partiyên "xeter" nekevine parlamentoyê, koalisyon çênebin, desthelatdariya ji yek partiyek bê lidarxistin. Bi xêra wê bendê re Ozal bi salan desthilatdariyê di destê xwe de hîşt.

Di demên ku hemû raman wek "bi xeter" dihatin dîtin de siyaseta ku Erdogan jê tê, ango Milli Goruş, li dijî vê sîstema bu antidemokratîk bû.

Lê kengê ku AKP hat kete "navendê"; kengê ev baraj ji bo berjewendiyên Erdoğan bikêr hat; di zimanê Erdogan de gotina "demokrasi"yê çû û "istikrar" hat "Ji bo istikrara siyasetê benda ji sedî 10 gelek girîng" bû.

Ya herî xirab "Tirkiye ji bi daxistina bendê ne Amade ye." (Daxuyaniya roja 12.02.2010'an)

Ka em ji aliyê gel bûn; ka baweriya me ya ji netewê hebû?

Ka em demokrat bûn; li dijî desthiladariya yek partî bûn?

Ka em sivîlbûn; me wê ji 12 Îlonê hesab bixwasta?

* * *

Tenê wateyekî daxwaza berdewamiya benda sedî 10 heye:

"Em kêfa 12 Îlonê hinek jî bijîn."

Kîja demokrat dikare vê rewşê bipejirîne?:

DEHAP li Amedê ji sedî 56 dengan distîne. Dengên

AKP'ê çiqas in? Sedî 16...

Ji sedî 56 DEHAP çend parlamenter derdixe? Sifir.

Ji sedî 16, AKP çend parlamenteran derdixe? Heşt.

Çima?

Jiber ku DEHAP di gelemperiya Türkiyeye da di bin benda sedî 10 de maye. Nêzikê 2 milyon rayên hemwelatiyên ji Başûrê Rojhilat bi kêrê tiştek nehatin. AKP, ne bir raya gel, bi xêra wê bendê re bûye desthilatdar.

Ew sîtema ku îro diparêzin ev e. Paşê Serokwezîr, doh, dibêje, "BDP Kurdan temsîl nake, parlamenterên Kurd li cem me zêdetir in" û dixwaze ku em jî ji gotinên wî bawer bikin.

* * *

Argumanên hukûmetê yên ji bo bendan sedî 10 hemû vala ne. "Îstîkrar"? Me di salên 90'î de dît ku ev bend ne îstîkrarê tîne û ne jî dawî koalisyonan tîne.

"Astengiya li pêşiya kesên nexêr ku nekevin parlamentoyê"?

Ev jî bi kêr nehat. BDP'yê di hilbijartina dawî de wek parlamenterên serbixe ketin parlamentoyê.

"Standardên YE"?

Doh Riza Turmen jî nivîsand: Di nava 47 welatên Ewrûpî de benda sedî 10 li ti welatî tuneye! Bi gelemperî bend li dora sedî 6 e.

Ev bend tenê bi kêrê tiştek tê: Ji bo berdewamiya desthilatdariya AKP'ê... Wezîrê Dadê jî çend roj berê got ku,

"Tirkiye bu vê bendê nikare zêde bimeşe."

Niha Kiliçdaroglu dibêje, "Werin em bendê daxînin sedî 7'an."

Serokwezîr çi got?

"Nabe, wê îstîkrar xira bibe."

Kesên ku bawer dikin ev referandum li dijî 12 Îlonê wek mekazagoneke demokratîk tîne, bila bawer bikin. Heta ew bend li wir hebe, hemû gotin vala ne.

Û bila bê zanîn ku piştê Demirel, li welatê me mîrê bendan ê nû Recep Tayyîp Erdogan e.

Werger : Mehmet Sebatli

Em bêjin ku artêşa profesyonel biserket

Ruşen Çakir
Vatan

Serokwezîr Erdogan, ji bo ku ji hevdîtinên bi muxalefetê encam bigire divê bi BDP û MHP'ê re jî biaxiftiya. Lê mixabin wiha nekir, bi hincêta "ew ji terorê sûd digirin" di derbarê hevdîtinê de ji van partiyan re pêşniyazî jî nebir. Mijara MHP'ê heta cihekî mirov dikare fahmbike, jiber ku Devlet Bahçeli ji serî de li dijî hevdîtinek wiha dihat; lê helwesteka BDP'ê ya wiha tunebû. Di nêrîna dawî de helwesteke ku du hêzên netewperwerên Kurd û Tirk li derve mane, ev jî wê ji çareseriyê re nebe alîkar.

Pirsgirêkek din jî ew e ku, hevdîtana Serokwezîr a bi rêvebiran re bi çi armancê pêkhat, ne diyar e. Hikûmet ji aliyekî ve dibêje ku "rêdana demokratîk dom dike" û ji aliyê din ve bi muxalefetê re "Têkoşîna li dijî terorê" diaxife; di hevdîtinên heta niha de tê xuyakirin ku tenê di vê çarçovê de hatiye axaftin. Tişta ku bal dikişîne jî ew e ku taybetmendiya "rêdana" ku hikûmetê salek berê destpêkiribû, çareseriyê di derveyê tekoşîna çekdarî de didît. Bi kurtahî, ji aliyekî ve gotina "rêdana demokratîk dom dike" û ji aliyekî ve ku tekoşîna li dijî terorê didine pêş, nakokiyeke balkêş e.

Ezmûna tîmên taybet

Em werin ser gotinên hikûmetê yên nû di derbarê tekoşîna li dijî terorê. Konsepta ku niha hikûmet lê xwedî derdikeve, ya ku bi salan e Artêşa Tirk gav bi gav li Başûrê Rojhilat pêktîne, projeya artêşeke profesyonel e. Gelo wê artêşeke profesyonel kîja pirsgirêk çawa çareser bike?

Pêşî em mijara "çawa" binirxînin: Dema ku "Artêşa profesyonel" tê gotin mirov bixwaze nexwaze atmosfera tirsê ya ku tîmên taybet demekî li Başûrê Rojhilat çêkiribûn, tê bîra mirov. Dibe ku hinek kes îro pesnê wan tîman bidin, lê kesên ku karibûn çavdêrî bikin, wek rojnamevanan, didîtin ku ti roleke tîmên taybet di çareseriyê de tunebû, lê zerara wan gelek bû. Di sala 1994'an de di bin serokatiya Şevket Kazan de şandeke ji RP'ê ji bo du hefteyan çûbûn Başûrê Rojhilat û li wir çavdêrê kiribûn. Kazan û hevalên xwe çûbûn ku li wir di debarê tîmên taybet de gazincên gel bihîstibûn û li hinek deran jî ew bi xwe rastê hinek astengiyan hatibûn.

Dawî an destpêk?

Eger bixwazin vê artêşa taybet avabikin, divê tiştên ku van tîmên taybet di bîra me de hîştine, bînin berçavan. Lê pirsgirêkek bê çareserî li pêşiya me heye: Sedemê mezin ê ku tîmên taybet dijneriya gelê wê deverê dike ew e ku gel bi PKK'ê re yek dibînin. Di salên navber de PKK bingeha xwe ya civakî bêhtir fireh û xurt kir û rayên xwe di nava gel de daxist kûr. Jiber vê yekê îhtîmal dîsa zêdeye ku ev tîmên taybet li dijî gel bikevin nav kêmasiyan.

Ka em bêjin pirsgirêk kêm derketin û artêşa taybet di warê çekdarî de serkeftinên mezin bidestxist; gelo wê pirsgirêka bingehîn bê çareserkirin? Bi zimanekî vekirî em bipirsin: Îhtîmaleke wek bêîmkaniyê ye jî lê em bêjin têkoşîna PKK'ê li çiyan hat qelskirin, tê wê wateyê ku PKK têkdiçe û diqede?

Ez qet wisa nafikrim. Li cihanê rêxistinên wisa bi zehmetê têne tasfiyekirin an jî ew bixwe dawî li xebatên xwe tînin Ti kes bila rêxisteneke ku ev 30 sal in ku di qada Rojhilatanavîn de têdikoşe û li ser piyan maye, sivik nebîne. Herwiha rêxistineke ku li ser bingeheke civakî ya gelek xurt bilind dibe, dema ku çiya ji bo wê bidawî bibe dest destpê dike; em vekirî biaxivin: Navenda şer dibe ku bikişe nav bajaran.

Em dev ji guftûgokirina van îhtîmalan berdin û werin ser mijara germ: Eger bi "Artêşa profesyonel" li çiyayan serkeftin pêkbê jî ev nayê wê wateyê ku dawî li PKK'ê û xebatên wê tê; dibe ku ji bo welat deriyekî zêde bi gengeşî veke.

Werger : Mehmet Sebatli

Ji bo sezona 2010-2011'an Diyarbakirsporê hê ti transferan pêkneaniye

Hefteyeke krîtîk li pêşiya Diyarbakirsporê ye

Amed (Rûdaw) Mehekî beriya ku li Tirkiyê sezona nû destpêbike rewşa Diyarbakirsporê hîn zelal ne bûye. Klûba 42 salî piştî ku sezona 2009-2010 bidawî bû kete lîgeke jêr û di van 2 meh û nîvê dawî ne ne kongreya xwe lidarxist û ne jî rêveberiya xwe nû kir.

Hemû tîmên lîgên jêr û jor bi transferên nû kadroyên xwe amade kirin, bi kongreyan rêveberiyên xwe diyar kirin û dest bi lîstikên hevalbendiyê jî kirin, da ku di sezona nû de bigihîn armancên xwe. Lê Diyarbakirspora ku sala borî ji Superlîgê daket Lîga Bank Asya di nava 2,5 mehan de ti gav neavêt. Rêveberiya klûbê biryar dabû ku di 27'ê Tîrmehê de kongreya awarte li dar bixe, lê ev yek jî tirsa alîgiran ji nav nabe. Alîgirên ku di malpera Diyarbakirspor.org de dîtin û hêviyên xwe tînin ziman ne bawer in ku di kongrê de rêveberiyeke nû bê hilbijartin. Ev yek pêk bê jî, ji bo kampê, lîstikên hevlbendiyê û transferên nû li pêşiya Diyarbakirsporê demeke dirêj tune ye, jiber kû sezona nû ya Bank Asya di 22'ê Tebaxê de dest pê dike. Tê gotin ku eger di kongreya 27'ê Tîrmehê de rêveberiyeke nû neyê hilbijartin, wê gavê wê kongre di 3'ê Tebaxê de bê lidarxistin, lê ev jî dibe ku bibe sedemê girtina klûbê.

Ji aliyê din hate zanîn ku berendamên rêveberiya nû ji ber helwesta rêveberiya kevin ku ketiye binî gelek deynên giran, xwe bi dil nadin pêş û naxwazin ji berîka xwe pereyên zêde derxin. Li gor agahiyên rojnameya Sozê, ya ku li Amedê tê weşandin, berendamên rêveberiya nû îdia dikin ku di demeke kurt de nikarin pirsgirêkên wek transferên nû, pirsgirêkên bi FIFA'yê re, deynên ku tên xwestin çareser bikin. Li gor ragihandina rojnameya navborî pêdiviya Diyarbakirsporê herî kêm bi 20 transferên nû û nêzikê 15 milyon YTL pereyê nakît heye û berendamên nû dibe ku xwe nedin ber van pirsgirêkan.

Ji aliyê din jî bo teknîk dîrektoriya Diyarbakirsporê navê Suat Kaya derbas dibe û ew jî li benda serokê niha Çetin Sumer e. Hat ragihandin ku Kaya ji bo transferên nû lîsteyek amade kiriye û wê pêşkêşî Sumer bike. Kaya berê ragihandibû ku ew ê di 17'ê Tîrmehê de li bajarê Kocaeliyê dest bi kampê bikin.

SV Daubringen teslîmê ciwanên Kurd e

Giessen (Rûdaw) Tîma fûtbolê ya Alman a ku di salên 70 û 80'yan de dema xwe ya zêrin jiyandibû û paşê lîstikvanê wî yek bi yek jê veqetiyabûn, bi beşdariya ciwanên Kurd dîsa ket saheyan.

Komeleya Fûtbolê ya li herêma Giessenê SV Daubringen bi beşdariya 25 lîstikvanên Kurdên Êzîdî di sezona 2010-2011'an de wê dîsa bikeve saheyan û bilîze. Komeleya navborî ya ku di salên 70 û 80'yan de li herêma Giessenê bi serkeftinên xwe navdabû, piştî ku lîstikvanê wê yek bi yek temenê wan derbas bûn û ji tîmê veqetiyan, di çend salên dawîn de tenê tabeleya wê mabû. Berpirsyar û antrenorê tîma nû Ozkan Ortaç û çend hevalên xwe beşdarê vê komeleyê bûn û niha amadekariya sezona nû dikin. Ortaç da xuyakirin ku beşdarbûna wan di çarçova siyaseta întegrasyonê de ye û wê di sezona nû de bi lîstikên serkeftî navê komeleyê yê naskirî dîsa belav bikin.

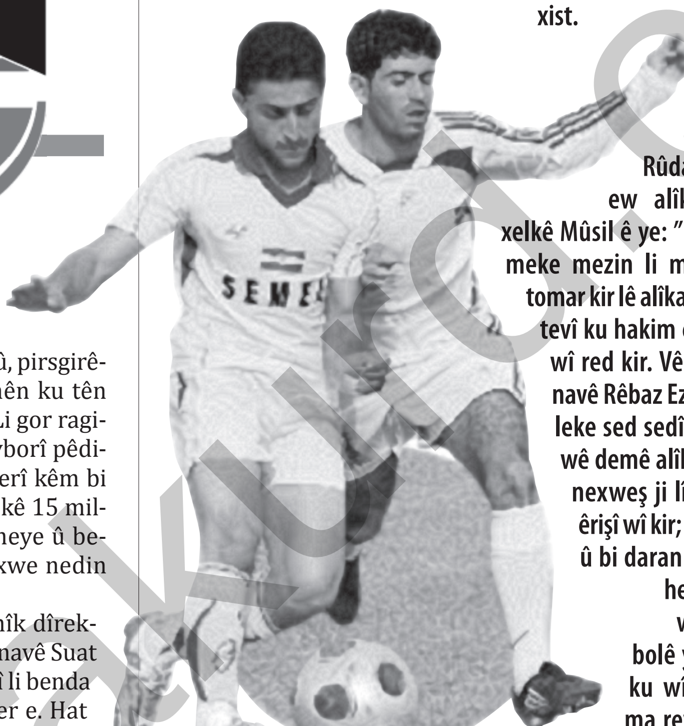
Antrenorê SV Daubringenê Ortaç û hevalên wî (çepê, yekem)

Komeleya Fûtbolê ya bi navê SV Daubringen ku niha 25 lîstikvanê Kurdên Êzîdî tê de antrenmanên xwe didomînin, wê lîstika xwe ya yekem a Kreis Pokalê (Kupaya Herêmî) roja 17'ê Tîrmehê di saheya xwe de lîst. Berpirsiyar û antrenorê SV Daubringen Özkan Ortaç daxuyakirin ku ew ê di sezona 2010-2011'an de di Kreisliga B'de dest bi lîstikên xwe bikin. Ortaç derbarê beşdarbûna komeleya navdar jî de wiha axivî: "Li herêma Giessenê di tîmên Alman de gelek lîstikvanên Kurd hene. Ez û çend hevalên xwe ji meha Adarê û pêve bi endamên vê komeleyê re di saheya wan de antrenman dikin. Ji serî de dilê me hebû ku em ji bo xwe tîmekî ava bikin. Lê di şûna avakirina klûbek nû de me biryar da ku em tevlî vê komeleyê bibin û di bin navê wê de bilîzin. Roja 25'ê Gulanê bi nameyek fermî me helwesta xwe pêşkeşî rêvebirên komeleyê kir û daxwaza me hat pejirandin. Ev helwesta me ji bo întegrasyonê jî gavek di cîh de ye. Em naxwazin belav bimînin û xwe winda bikin, lê wiha bihev re û di bin perê komeleyek Alman a navdar de bilîzin, baştir e."

Ortaç da zanîn ku lîstikvanên SV Daubrîngenê 25 kes în û hemû jî Kurdên Êzîdî ne.

Li Kurdistanê alîkarê hakim bi tundî li lîstikvanekî xist

Di lîstikeke hefteya duyemîn a qonaxa duyemîn a lîga tîmên pile yek ên Kurdistanê de, alîkarekî hakim li lîstikvanekî xist. Di lîstika navbera tîma Pîşesazî ya Hewlêrê û tîma Sêmêlê ji Duhokê de, ku di çarçoveya hefteya duyemên a qunaxa lîga tîmên pile yek ên Kurdistanê li stadyûma Barzan hate lîstin, di navbera alîkarekî hakim û lîstikvanekî yedek ê tîma Pêşesazî de, pirsgirêk derket û alîkarê hakim bi kele û daran bi tundî li lîstikvan xist.

Çavkaniyeke tîma Pîşesazî ku ew bûyer dîtibû ji Rûdawê re eşkere kir ku ew alîkarê hakim Erebê xelkê Mûsil ê ye: "Di wê lîstikê de zilmeke mezin li me kirin, me golek tomar kir lê alîkarê hakim ew red kir, tevî ku hakim ew gol hesab kir, lê wî red kir. Vêca lîstikvanê me bi navê Rêbaz Ezîz ji wî re got ev goleke sed sedî bû te çima red kir, wê demê alîkarê hakim xeberên nexweş ji lîstikvanî re gotin û êrişî wî kir; keleyek li serê wî da û bi daran lê xist." Wî çavkanî herwiha got "Em daxwazê ji Yekîtiya Fûtbolê ya Kurdistanê dikin ku wî hakimî siza bide, ma rewaye zilm li me bê kirin û li me jî bê xistin, gelo ma hakim qebedaye ku li lîstikvanan bixe?!"

Bilind Îbrahîm:

Hevjîna min dibêje xwe nêzîkî keça di kilîpê de neke

Bilind Îbrahîm dixwest li Hewlêr akademiyê bi dawî bike, lê mijûlbûna bi hunerê derfet nedayê. Ew konseran li hemû parçeyên Kurdistanê li dar dixe û dahata wî pir baş e, lewra pêwîstiya wî bi karekî din tune. Bilind li ser jiyan û karê xwe wiha bersiva Rûdawê da;

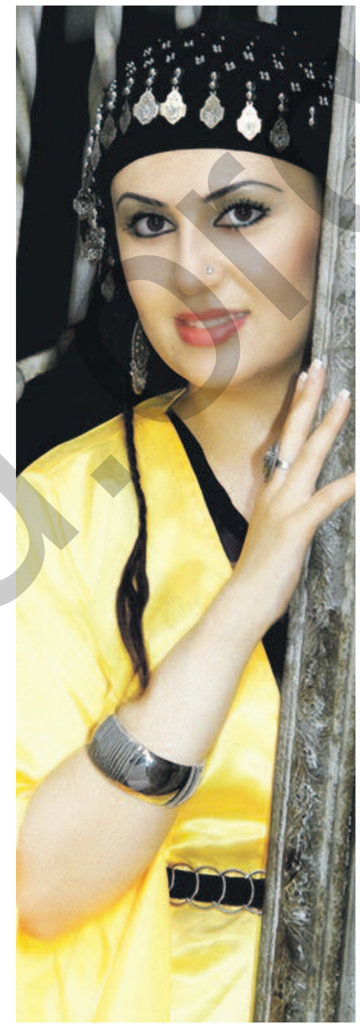
Me bihîst ku peywendiya te û Parêzgarê Duhok têkçûye?
Bilind Îbrahîm: Cenabê wî berê alîkariya min kiribû, lê ji ber min di medyayê de ev tiştê negot, ew xeyidî û peywendiya me qut bû.

Hevjîna te aciz nabe eger tu li gel keçekê kilîpekê çê bikî?
Li despêkê ez senaryo û derhênana kilîpê jê re behs dikim û razîbûna wê distînim, piştre kar dikim, lê dibêje xwe nêzîkî keça di kilîpê de neke.

Niha alîgirên te yên keç ku dizanin tu zewicîyî, bi te re peywendiyê çêdikin?
Ez weke hunermend peymaneke min heye, ew jî xizmetkirine, ez tenê ji ber wê yekê stranan dibêjim.

Niha ti karekî hunerî li ber destê te heye?
Ez niha xwe ji bo berhema sala nû amade dikim.

"Nazdar ji hemuyan xweşiktir e"

Di rapirsiyeke kovara Warvîn de hat eşkere kirin ku di nav hunermendên Kurd ên jin de, hunermend Nazdar xweşiktirîn e.

Di rapirsiyê de ji bilî diyarkirina xweşiktirîn stranbêja jin, xweşiktirîn deng jî hat eşkere kirin. Herwiha baştirîn klîp, tekst û asta huneriya jinên Kurd di îsal de hat diyar kirin.

Rêjeya ji sedî 40'ê beşdarbûyan gotine ku Nazdar xweşiktirîn hunermenda Kurd e, herwiha ji sedî 36 jî gotine ku ew xwedî xweşiktirîn deng e. Bi vê encamê jî Nazdar bi pileya yekemîn derket. Hunermend Çopî Fetah jî duyemîn, di pileyên dûv de jî Leyla Ferîqî, Hanî û Deşnê Murad hebûn.

Kovara Warvîn, kovareke nîv mehaneye li Hewlêrê derdikeve, xwedî û sernivîskara wê, Lence Ebdulla ye.

Gulten Kaya:

Em ti carî gora Ahmet Kaya naynin Tirkiyê

Di "Festîvala Çandî ya Derya Spî" de li Tirkiyê hevjîna Ahmet Kaya, Gulten Kaya diyar kir ku hevjînê wê hêza xwe ji axa welatê xwe distand, dema ku neçar bû ji Tirkiyê cuda bibe, jiyana xwe ji dest da.

Gulten Kaya herwiha got ew ti caran nafikirin gora Ahmet Kaya bibin Tirkiyê, Kaya got her çiqas Ahmet Kurd bû jî, lê bi salan ji bo biratiya gelan stran gotin: "Dema Ahmet xwest bi zimanê dayîka xwe bibêje ji wî re pirsgirêk derxistin. Albuma xwe ya yekemîn di sala 1985'an de derxist. Wî ji bo girtiyan, koçberan, kedkaran, herwiha ji bo pirsa Kurd û ji bo her kesî stran digotin."

Kaya got berê xelata "Hunermendê Salê" dan hevjînê wê, piştre weke "Xayînê Welat" hate binavkirin. Di dawiya axaftina xwe de, Gulten Kaya got Ahmet Kaya dixwest li Tirkiyê serbixwe, azad û weke hemwelatiyekî dirust bijî.

"Nazî Mickey Mouse" Polonya tevlîhev kir

Pêşkêşkirina Posterê Mickey Mouse ku weke Naziyekî tê dîtin, li Polonya bû sedema tevlîheviyeke mezin di nava xelkê de.

Polonya ku di dema şerê cîhanê yê 2'mîn de heta dawiyê di bin dagîrkeriya Almanan de bû, ev poster bêyî ku hesabê rojên tarî yên şer bike, nîşanî raya giştî da.

Posterê "Nazî Mickey Mouse" ji aliyê resamê îtalî Max Papeschi hatiye çêkirin. Di poster de "Mickey Mouse" weke jineke tazî tê nîşan dan.

Li gora nûçeya ku di rojnameya îtalî ya navdar La Repubblica de hatiye weşandin, ew poster li bajarê Poznan di pêşangehekê de hate nîşandan. Nîşandana wî posterî, dîmenên şerê cîhanê yê 2'mîn bi bîranîn, ew dîmenên ku êdî kesek naxwaze wan bîne bîra xwe.

Li aliyê din birêvebira giştî ya Pêşangehê, Maria Czarnecka, got ew propagandaya Nazîzmê nakin û ew difikirin piştî xerabkirina poster careke din daleqînin.

Xaçepirs

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											■	
2							■		■			
3					■			■		■		
4			■								■	
5								■				■
6		■		■						■		
7								■				
8		■		■		■			■		■	
9					■							
10		■						■				

Çeperast

1- Welatê Azeriyan. 2- Markayek trimbêlan – Beşek ji xênî, mezel. 3- Çêr, ciyê ku pez lê diçêre (berepaş) – Haydê, yalla, em herin – Hacetek muzîkê. 4- Heywanek, mêrê çêlekê (berepaş) – Kesê ji Behdînanê (berepaş). 5- Navekî jinan – Cîh, mesken. 6 – Wekîl, parlamenter – Dengê zirîna keran (berepaş). 7 – Bi "serwet"ê ve girêdayî – Xeletî, nerastî (berepaş). 8 – Gava ciyekî mirov dêşe tê gotin (berepaş). 9 – Li Swîsreyê çem'ek – Cûreyekî masiyan. 10 – Kesê cil û bergan çêdike û ditevsilîne (berepaş) – Piştî duayê tê gotin.

Serejêr

1- Welatê Afganan. 2 – Navekî jinan, gayê zer. 3 – Belê, wilo ye – Mecbûrî, pêwistî. 4 – Kesê plana xanî û avaniyan çêdike (berepaş) – Kesê yekemîn. 5 – Kurtegotina (birêz) – Dana xwedê, xwarin û vexwarin. 6 – Bi ciyekî ve girêdayî – Dengê mîh û berxikan. 7 – Nivîsandina hunerî û zanyarî, nivîsarên xweş û hissî. 8 – Mekan, war, mesken – Namûs, heya. 9 – Gêj, çelqandî, nîv dîn – Nehat, negihayê. 10 – Tûj, seqa, şewat, na – Bûyerek xwezayî, hewa – Xweşxan, sirûd (berepaş). 11 – Dixan, dûman – Bi Ingilîzî ezman, hewa, vebûn (berepaş) - Notayek. 12 – Ne hov, ne bejî, xwedîkirî – Navejî jinan.